Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України №144 (894) ♦ Субота, 30 липня 1994 року ♦ Ціна договірна

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ХТО ПРИВАТИЗУВАВ МОЮ КРАВАТКУ?!

Хай великодушно вибачить нам (а великодушності йому не позичати) оцей славний комбайнер — Юрій Коркішко з Колесникового на Київщині — за те, що вмістили його фото в газеті в тому вигляді, в якому трудящі люди чомусь не люблять публікуватися. Не люблять — та й годі. Але, як кажуть, купилися ми! Купилися — бо дуже вже промовисто читається тут гарячий жнивний настрій, читається навіть те, що чоловік у цю мить залюбки проміняв би десять столичних фоторепортерів на одну діжку солярки. Але — згодився-таки зніматись: мовляв, клацай, дай лиш пузо прикрию, кофту натягну, щоб був товщий і солідніший, гей, хлопці, а хто мою парадну краватку приватизував?! — хоч, мабуть, краватку він перекостанній раз вдягав ще тоді, коли був юним піонером, а востаннє — коли ще женився, а то все якось ніколи було... Ех, браток, ти вже клацнув? Оце тепер думатимуть, що я на пляжі, а воно ж таки — жнива!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Зупиняти чи прискорювати?

Денне засідання 28 липня

— Впевнений: зняли мене з посади віце-прем'єра з економіки для того, щоб я не зміг зупинити процеси мафіїзації, незаконного привласнення, вивезення валюти з України, — сказав В.ЛАНОВИЙ на початку засідання. — А приватизація докорінно змінює економічну систему в нашій державі. Приватизація дасть змогу відокремити державні фінанси від фінансів підприємств і позбутися збитковості підприємств, які утримуються державою, що руйнує грошову систему, знецінює заробітну плату, пенсії й інші доходи наших громадян.

Та, незважаючи на ці та інші аргументи на користь приватизації, виступи народних депутатів свідчили про неоднозначність підходів, оцінок, ставлення до неї і розуміння цього нового для всіх нас надзвичайно важливого процесу. А тому наведемо уривки з якомога більшої частини виступів народних депутатів.

Так, народний депутат С.ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ, досить прискіпливо аналізуючи проект постанови з цього питання, пропонував накласти мораторій на процес приватизації і покласти край дискусії. Бо, на його думку, без зупинення приватизації вона полізе через усі щілини, котрі є в чинних нормативних актах, з іще страшнішими збоченнями.

Проте депутат Б.БОЙКО (фракція Народного Руху України) переконував: тимчасове зупинення приватизації завдасть ще більшої шкоди, ніж ми зараз маємо. І якщо цього домагаються соціалісти й комуністи, то хай вони й беруть на себе повну відповідальність за блокування реформ.

(Закінчення на 3-й стор.).

Олександр МОРОЗ: «У стосунках між Україною і Росією немає другорядних питань»

Перше, що не раз підкреслював Голова Верховної Ради України О.Мороз і в Москві, і в Києві на прес-конференції, що відбулася по приїзді додому, — це надзвичайно тепла, довірлива, щира атмосфера, у якій проходили переговори між парламентськими делегаціями України і Росії. Хтось може сказати: ну що ж, за добрими словами і щирими посмішками можна робити недобрі справи. Спільне комюніке, яке було підписано після завершення переговорів засвідчує: щира атмосфера породила і добрі результати. Адже комюніке — документ офіційний, і спеціалістам неважко відділити зерно від полови.

«Прагнучи повною мірою втілити волю своїх народів жити в братерській дружбі і добросусідстві, — йдеться в комюніке, — враховуючи пріоритетне значення співробітництва двох суверенних країн, сторони підтвердили взаємну зацікавленість у використанні міжпарламентського діалогу з метою подальшого розвитку стосунків між Україною і Росією... Сторони підтвердили свою готовність усіляко сприяти побудові особливих стосунків на основі рівноправного стратегічного партнерства у всіх основних сферах життєдіяльності обох держав, спираючись при цьому як на двосторонні домовленості, так і на домовленості, досягнуті в рамках Співдружності».

За цими словами — конкретні домовленості і ціла програма налагодження справді братерських стосунків з народом сусідньої нам країни. Погодьтесь, слово «братерство» останніми роками давно вийшло з нашого лексикону...

Через економіку — до людини

Глава Українського парламенту сказав: 70 відсотків часу, що пішли на переговори, були присвячені економічним проблемам. Що ж цікавило у першу чергу українських і російських парламентаріїв? Передусім, процеси взаємної інтеграції економік сусідніх держав, які іноді всупереч діям окремих політиків, стимулює саме життя.

Скажімо, жителі прикордонних областей України й Росії, не чекаючи якихось законодавчих актів, дуже активно співпрацюють, зокрема, у виробництві. О.Мороз та І.Рибкін були одностайні у висновку: якщо законодавство не встигає за реаліями життя, то процеси, які при цьому приносять користь, нехай стимулюють законодавців.

У цьому розрізі виникла ідея привести законодавчу основу обох країн стосовно економічних зв'язків прикордонних областей (та й не тільки них) до спільного правового поля. Треба діяти, прозвучало на переговорах, як облаштувальники англійських парків: спочатку придивитись, як ходять люди, а вже потім прокладати стежки.

— Переговори, — сказав Олександр Мороз, — стосувалися всіх форм економічних зв'язків. Але головне — забезпечення взаєморозрахунків, умов для роботи українського капіталу в Росії і російського в Україні, діяльності тих підприємств, потужностей, які створювалися попередніми поколіннями.

Проблем у цих сферах нині накопичилося немало, і знову ж таки життя змушує їх негайно розв'язувати. Що це за партнерські зв'язки, наприклад, коли в Україні уже діють 17 російських банків, а в Росії — жодного українського? Та й без зайвих слів відомо, що російський капітал працює в нашій країні уже давно, при цьому наше законодавство забезпечує йому гарантію і надійність, чого не скажеш про наших підприємців у сусідній країні.

Член української делегації заступник міністра фінансів Борис Соболєв, обстоюючи сучасну модель інтеграційних процесів, на переговорах ясно висловився за рівні можливості ділових кіл України й Росії, щоб відкривати в Росії свої філіали, представництва, брати в оренду приміщення, основні виробничі фонди. Підприємства, на його думку, повинні мати доступ до ринку державних замовлень в обох країнах, як і до ринку замовлень третіх країн.

Олександр Олександрович навів з цього приводу такий приклад: атомні реактори України і Росії мають приблизно рівні характеристики. Вдосконалюючи їх, росіяни чомусь кинулися за турбінами на Захід. Для чого, запитав керівник делегації, витрачати на це валюту, коли харків'яни випускають висококотні першокласні турбіни? Ось до чого призводить розрив інтеграційних процесів, добре налагоджених колись ринків збуту.

Отож глава Українського парламенту наголошував на створенні спільних промислово-фінансових груп, транснаціональних корпорацій, російсько-українських банків, тобто спрощенні механізмів співпраці і співрозрахунків між діловими колегами України і Росії. Все це разом мусить принести обопільну користь — пожвавити економіку наших країн.

Чи почуто було ці заклики в Москві? Чи вдалося щось змінити на краще? Не тільки заяви В.Шумейка, І.Рибкіна, А.Козирєва, а й рядки комюніке стверджують, що крига скресла. Зрештою, мета О.Мороза — шляхом переговорів прискорити підписання великомасштабного договору між Україною і Росією, який має здійснитися за політичним сценарієм у Києві, була досягнута. Це думка експертів, які працювали у складі обох делегацій.

Крим, Рим і мідні труби

Що ж то за переговори, коли вони не торкнулися б «гарячих точок», проблем, які сьогодні хвилюють не тільки політиків (а точніше, із-за політиків) мало не кожну людину?

Безперечно, кримську тему не могли обійти і на цих високоповажних переговорах. Вона стала предметом обговорення і під час зустрічі глави російського уряду В.Черномирдіна з О.Морозом, і в розмовах української делегації з В.Шумейком, а потім уже детальніше під час всебічних дискусій у Державній Думі.

Ні, хай не лоскочуться нерви нетерплячих любителів політики і політиків-професіоналів: розмова на цю тему була спокійною, виваженою, з повним розумінням ситуації і бажанням якомога швидше позбутися ось цього гордієвого вузла. Голова Комітету у справах СНД Державної Думи Костянтин Затулін сказав: «Свого часу, коли виникали певні напруження між Києвом і Сімферополем, ми виступили із заявами (а я їх пам'ятаю, бо писав власною рукою) про необхідність проявити максимум зваженості і спокою. Адже роздратування, нетерпіння часто призводить до непередбачуваних результатів. Ось і зараз у розмові з Олександром Морозом я без жодних застережень прийняв і цілком поділяю концепцію: Крим — це Україна, і треба раз і назавжди зафіксувати принципи територіальної цілісності України. Ми закликаємо позитивно ставитися до будь-якого діалогу між Києвом і Сімферополем і в міру сил і можливостей намагаємось діяти так, щоб стосунки ці розвивалися позитивно і конструктивно».

Що ще потрібно додати? Лише одне: щоб ці прагнення вилилися у конкретний результат.

До речі, на прес-конференції зайшла мова про те, що часто засоби масової інформації штучно збурюють вир навколо кримської проблеми, видають її надто гіперболізовано. І.Рибкін погодився з таким занепокоєнням і висловив жаль з приводу такої позиції окремих видань і телерадіокомпаній.

З повним розумінням на переговорах була сприйнята концепція глави Українського парламенту про Чорноморський флот. «Ми маємо виходити передусім з того, що Чорне море — це особливий стратегічний інтерес України і Росії, якщо флот буде поділено, — сказав Олександр Олександрович. — то кожен з них повинен взаємати один з одним як військові органи дружніх держав».

Позиція російської і української сторін під час недавніх переговорів у Римі подала зразок, як можна Україні і Росії разом вирішувати стратегічні накреслення в міжнародних організаціях. Отже, за цим мають бути й інші подібні, взаємокорисні дії, підкреслювали представники делегацій, коментуючи переговори.

І, як логічний підсумок московських зустрічей, було домовлено, що парламенти Росії й України зроблять усе, щоб 50-річчя Перемоги святкувати разом, як того заслуговує сама подія.

Підсумовуючи переговори, Олександр Мороз сказав, що була проведена цікава і корисна робота, цінна тими перспективами, які відкриваються в співробітництві між парламентами, владними структурами, суб'єктами економічного і політичного життя. Він зазначив, що цей імпульс у будівництві добросусідських, братерських стосунків народів двох великих держав повинен набути розвитку у розв'язанні конкретних проблем нашого життя.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

КОМЮНІКЕ
про переговори парламентських делегацій України і Російської Федерації

За взаємною домовленістю 26—27 липня 1994 року в м.Москві проведено переговори парламентських делегацій України та Російської Федерації з широкого кола питань поглиблення двосторонніх відносин.

Делегацію України очолював Голова Верховної Ради України О.О.Мороз, делегацію Російської Федерації — Голова Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації В.П.Шумейко, Голова Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації І.П.Рибкін.

Українську сторону було проінформовано про діяльність Федеральних Зборів Росії.

Особливу увагу було приділено обговоренню українсько-російських відносин, проблемам СНД, розвиткові внутріполітичної ситуації в обох державах.

Сторони підтвердили свою відданість принципам демократичного розвитку Росії та України.

Прагнучи повною мірою втілити волю своїх народів жити у братерській дружбі і добросусідстві, враховуючи пріоритетне значення співробітництва двох суверенних держав, Сторони підтвердили взаємну зацікавленість у використанні міжпарламентського діалогу з метою подальшого розвитку двосторонніх відносин між Україною та Росією. Керуючись нормами міжнародного права і взаємними інтересами, Сторони підтвердили свою готовність всемірно сприяти побудові особливих відносин на основі рівноправного стратегічного партнерства у всіх основних сферах життєдіяльності обох держав, спираючись при цьому як на двосторонні домовленості, так і на домовленості, досягнуті в рамках Співдружності. Сторони вважають за необхідне заявити, що вони розглядають СНД на даному етапі як інструмент, який відповідає цілям двосторонніх та багатосторонніх відносин країн—членів СНД, і що Україна та Росія готові зробити вклад у підвищення ефективності інститутів СНД, покликаних координувати інтеграційні процеси в рамках Співдружності в економічній, гуманітарній та інших галузях. Делегації вважають надзвичайно важливим об'єднати зусилля з тим, аби гідно відзначити 50-річчя нашої спільної Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Сторони обговорили хід виконання укладених раніше двосторонніх угод, домовились продовжувати роботу по зміцненню їх правової бази.

При обговоренні питань економічного співробітництва Сторони висловились про необхідність його поглиблення. Особливу увагу було приділено проблемі розвитку режиму вільної торгівлі на основі зближення тарифного, митного, фінансового, податкового, інвестиційного і торговельного законодавства для створення в подальшому митного і валютного союзів.

Поглиблено розглядались питання більш ефективного забезпечення прикордонної, прибережної і міжрегіональної торгівлі.

Сторони домовились істотно активізувати міжпарламентські контакти, для чого домовились укласти Угоду про міжпарламентське співробітництво між Верховною Радою України і Федеральними Зборами Російської Федерації та створити спільну двосторонню комісію на чолі з заступниками керівників найвищих органів законодавчої влади.

Сторони підтримують зусилля по підготовці широкомасштабного Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Росією.

Було розглянуто міжнародні питання, які становлять взаємний інтерес. Визнано за необхідне проведення попередніх консультацій щодо узгодження взаємоприйнятних рішень з найважливіших проблем зовнішньополітичного характеру.

При обговоренні ініціативи Російської сторони про проведення зустрічі парламентаріїв чотирьох сусідніх держав (України, Росії, Білорусі і Казахстану) з метою вироблення можливих форм і визначення темпів здійснення інтеграційних процесів Українська сторона виявила інтерес до участі в цьому починанні.

Переговори пройшли в обстановці традиційної дружби і взаєморозуміння. Було вирішено продовжити практику регулярного проведення зустрічей парламентських делегацій.

Голова Верховної Ради України О.О. МОРОЗ
Голова Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації В.П. ШУМЕЙКО
Голова Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації І.П. РИБКІН.

Парламентська хроніка

ЗУПИНЯТИ ЧИ ПРИСКОРЮВАТИ?

(Початок на 1-й стор.)

— На приватизованих підприємствах підвищилася ефективність виробництва, зросла заробітна плата працівників, — доводив депутат О.РЯБЧЕНКО (фракція «Єдність»).

Промовець висловив позицію всієї фракції: незважаючи на недоліки, що мають місце в процесі приватизації, зупиняти його ніяк не можна.

Позицію фракції «Центр» висловив депутат А.БУТЕЙКО: вона проти зупинення приватизації. Якщо є порушення, то їх слід виправляти існуючими правовими засобами, а винні мають відповідати.

С.ДОВГАНЬ (група «Аграрники України») погоджувався, що приватизація — це частина економічної реформи. Але вона повинна бути спрямована на підвищення життєвого рівня нашого народу, зміцнення держави. Однак за час проведення приватизації, на його переконання, цього не сталося. Промовець також пропонував накласти мораторій на приватизацію доти, доки не будуть приведені в належний стан всі нормативні документи.

Депутат О.КАРПОВ (Міжрегіональна депутатська група) доводив, що з огляду на загальну методологію зрозуміло: нинішній стан нашої економіки, її кризовий стан є наслідком кризи державної форми власності, яка у нас не загальнонародна і ніколи такою не була, нею управляла група чиновників з центру, не несучи за це ніякої відповідальності.

А отже, як вважає промовець, не рухатися у напрямку роздержавлення і приватизації — велика помилка.

Добре всім відомий народний депутат І.ЮХНОВСЬКИЙ (фракція «Державність») переконаний: зупиняти приватизацію не можна, необхідно лише встановити більш досконалий контроль за всіма цими процесами. А ще Ігор Рафаїлович вважає: Україна не має права відступати ні на крок від Росії в процесах приватизації, що викликало оплески в залі.

На противагу доказам депутата О.Рябченка, його колега О.ЧУПАХІН навів дані Мінстату України, за якими не всі підприємства колективної і приватної форм власності працюють ефективніше від державних підприємств. Хоча є і протилежні факти. І тільки тому, що на підприємствах приватної і колективної форм власності набагато більше методів стимулювання праці, ніж на державних. О.Чупахін запропонував чітко визначити, яка кількість підприємств повинна залишитися в державній формі власності і які саме. А те, що змінюється форма власності, вважає промовець, не означає, що держава перестане відповідати за людей, які працюють на цих підприємствах.

Народний депутат В.ПИНЗЕНИК (фракція «Реформи») переконував: нині триває масове розкрадання державної власності. І складається ситуація, коли власність державна, а присвоєння її приватне. «Якщо ми хочемо, — підкреслив В.Пинзеник, — щоб наші люди щось отримали від приватизації, її треба здійснювати сьогодні, скоріше, видавши на руки ваучери». А щоб ваучери були дійовіші, їх слід щороку індексувати разом з індексацією основних фондів. Постанову з цього приводу промовець готував, коли працював в уряді...

— Твердження, ніби приватизація йде в інтересах народу, — безумовний обман, — доводив П.СИМОНЕНКО (фракція «Комуністи України»). — І не треба гратися з цим процесом. Триває перерозподіл власності. І на якому етапі ця власність потрапить до тієї групи, яка сьогодні захищає її, — від цього залежить подальший розвиток нашої України. Масова й поквапліва приватизація державної власності, підприємств не довела економічних переваг, не стала основою для пожвавлення виробництва, науково-технічного прогресу, зростання добробуту трудящих.

Погодьтеся, що за такого розмаїття підходів, оцінок і позицій прийняти якусь постанову було важко. Та й проект постанови на розставляв усі крапки над «і», його раз у раз критикували, зокрема, і Голова Верховної Ради України О.Мороз, який вів засідання. Він вказав також на те, що фактично усунувся від підготовки питання до розгляду парламентом Фонду державного майна України, очолюваного В.Прядком. У підготовленому проекті постанови не був окреслений чіткий механізм приватизації, не були враховані побажання народних депутатів.

Постанова з цього питання не була прийнята у відведений час і на вечірньому засіданні.

Звіт уряду не влаштував Верховну Раду

Вечірнє засідання 28 липня

Після того, як проект постанови про приватизацію був повернутий на доопрацювання, на вечірньому засіданні була заслухана інформація уряду про хід виконання постанови Верховної Ради України від 17 червня 1994 року з подолання кризового стану в агропромисловому комплексі. З інформаціями виступили: голова правління Національного банку України В. Ющенко, міністр фінансів України П. Германчук, голова Державного комітету України з нафти і газу М. Ковалко, міністр сільського господарства та продовольства Ю. Карасик. Всі вони відповіли на запитання народних депутатів.

Проте Верховна Рада визнала роботу Кабінету міністрів щодо виконання згаданої постанови недостатньою і зажадала притягти до відповідальності керівників міністерств і відомств, які стримують виконання її. З цього питання дано відповідне протокольне доручення Генеральній прокуратурі України. Що ж, це прояв стилю роботи нової Верховної Ради України.

Прем'єр-міністр України В. Масол відповів на запитання 34 народних депутатів, надісланих до Кабінету міністрів раніше.

Відповідаючи, зокрема, на запитання про приватизацію, В. Масол сказав: «Хочу підкреслити ще раз: хай приватизація йде у сфері обслуговування, а в базових галузях не слід поспішати».

Прем'єр-міністр повідомив також, що підготовлена постанова уряду, якою передбачається встановити ставки акцизних зборів на вина столові у розмірі 10 відсотків, а на міцні напої — 30 відсотків. А це означає, що вартість пляшки деяких видів вина становитиме 13—14 тисяч, а міцних напоїв — 16—17 тисяч карбованців. Та слідом за цим В. Масол навів інші цифри. Зокрема, про зменшення національного доходу, спад видобутку вугілля, зниження виробництва молока і м'яса. З метою вдосконалення фінансової системи В. Масол запропонував прийняти рішення, щоб підприємства мали один розрахунковий рахунок. Деякі з них сьогодні мають по 15 і більше рахунків.

В. Масол нагадав також: для того, щоб Росія збільшила постачання Україні нафти, необхідно прискорити відправку їй продуктів.

Відповідаючи на запитання про підвищення заробітної плати, В. Масол сказав, що це питання слід розглядати разом з бюджетом, у якому необхідно знайти статті, які дали б змогу збільшити доходи бюджету. Він повідомив також, що уряд прийняв постанову про виділення 220 мільярдів карбованців на виробництво ліків у себе і 570 мільярдів — на їх закупівлю.

Голова Верховної Ради О. Мороз висловив побажання, щоб і надалі з Кабінету міністрів надходила інформація про те, що робить уряд для стабілізації ситуації в державі.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Приватизація і банківська сфера — теми непрості

Ранкове засідання 29 липня

На початку ранкового засідання депутати знову розглядали проект Постанови Верховної Ради «Про суттєве вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням», запропонованої Комісією з питань економічної політики та управління народним господарством і Контрольною комісією з питань приватизації. Знову з'ясувалося, що не всі пропозиції депутатів, які вносилися напередодні до проекту, враховано, і знову належить обговорити у фракціях цю постанову перед голосуванням. Голова ВР О.Мороз запропонував зробити це на денному засіданні.

Після цього депутати заслухали звіт голови Нацбанку України В.Ющенка про роботу НБУ протягом 1993 року. Доповідач, проаналізувавши стан банківської системи в Україні, зокрема, констатував різке зростання банківського капіталу у карбованцевому вираженні і тупцювання на місці у доларовому еквіваленті. Надання комерційними банками кредитів зменшилось до рівня 1991 року. Все це, на думку доповідача, свідчить про такі речі: темп зростання банківського капіталу не відповідає темпам зростання фінансових і кредитних потреб економіки. І якщо існуюча система оподаткування комерційних банків буде збережена, то через рік-два українські банки будуть витіснені з українського фінансового ринку більш щасливими сусідами. Розпочалося складне обговорення, яке свідчило про далеко не повну обізнаність депутатів з цією делікатною сферою.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ЗВЕРНЕННЯ
голів обласних, міст Києва та Севастополя, міських Рад народних депутатів до Верховної Ради України

Шановні народні депутати!

Враховуючи кризову економічну ситуацію в Україні, тяжкий соціально-економічний прогноз, високу імовірність зростання соціально-політичного напруження, ми вважаємо головним завданням вищих органів державної влади та посадових осіб України збереження стабільності у суспільстві і державі, створення необхідної правової бази для проведення невідкладних економічних реформ.

Підтримуємо спільну заяву Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України від 19 липня 1994 року і вважаємо, що подальша робота вищих органів державної влади і посадових осіб України має здійснюватись у режимі діалогу, додержання таких принципів:

— неухильного додержання чинної Конституції України, недопустимості її порушення будь-яким органом чи посадовою особою в односторонньому порядку;

— неухильного додержання принципу розподілу державної влади;

— прискореного формування єдиної вертикалі державної виконавчої влади, очолюваної Президентом України;

— визначення ієрархії підпорядкованості та компетенції органів місцевого самоврядування.

Ми вважаємо за необхідне підтримати ініціативу Президента України щодо опрацювання Конституційної Угоди, яка б визначила стратегічні напрями формування нової структури державної влади в Україні на основі вищезазначених принципів.

До опрацювання такої Угоди формування механізму балансу між всіма гілками влади вважаємо недопустимим прийняття законодавчих актів, які б в односторонньому порядку, без узгодження, змінювали владну систему в Україні.

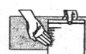
Звернення підписали голови обласних та міських Рад:

Вінницької, Дніпропетровської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Донецької, Житомирської, Запорізької, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Чернівецької, Чернігівської;

обласних: Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Черкаської;

міських: Київської, Севастопольської, Луганської, Луцької, Ужгородської.

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ КОМІСІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

За станом на 1 січня цього року населення 25 сіл Чорнобильської зони обов'язкового відселення повністю переселено, з 27 населених пунктів виїхала більш ніж половина мешканців. На черзі ще 14,6 тисячі чоловік, що становить приблизно 33 відсотки населення зони відчуження. Для цих людей необхідно побудувати 8,8 тисячі будинків та квартир. На початок цього року їх будувалось 7,8 тисячі, 4,7 тисячі підведено під дах. Про це було повідомлено на спільному засіданні комісій Верховної Ради України з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів, з питань Чорнобильської катастрофи та з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства.

Відзначалося, що у цьому році на фінансування всіх заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, в тому числі і на здійснення будівельної програми, відповідним Законом України затверджено 16,36 трильйона карбованців. Але цих коштів не вистачає навіть на виплату пільг та компенсацій у відповідності з діючим законодавством.

На засіданні наголошувалося на тому, що частка будівельної програми у Чорнобильському фонді зменшилася з 48,6 відсотка у 1992 році до 19-ти у нинішньому. Можливості її фінансування знизились у 10 — 11 разів. Тому й не дивно, що будівництво шкіл та дошкільних закладів, лікарень та поліклінік, об'єктів виробничого призначення призупинено. Повністю зупинено роботи по газифікації житлових будинків, спорудженню автодоріг тощо. Звісно, люди не бажають переселятися у необлаштовані населені пункти.

В умовах зриву фінансування переважна більшість будівельних загонів залишила Житомирську та Київську області, а обласні будівельні організації скоротили чисельність робітників. Це призвело до того, що з 537 тисяч квадратних метрів жилої площі, яку передбачалося ввести в дію у минулому році, введено лише 358.

На засіданні розглядалися конкретні питання поліпшення фінансування будівництва об'єктів, пов'язаних з захистом населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Денис ПАРІЙСЬКИЙ,
кор. Укрінформу.

ДО ВІЗИТУ

2 серпня на запрошення Президента України Леоніда Кучми в Україну з офіційним робочим візитом прибуває віце-президент США Альберт Гор

Альберт Гор народився у Вашингтоні 31 березня 1948 р. В 1969 р. закінчив Гарвардський університет, де отримав диплом політолога.

В 1969—71 рр. А.Гор був військовим кореспондентом у Сайгоні під час В'єтнамської війни. Після закінчення військової служби в 1971 р. Гор став репортером газети «Теннессіан» у м.Нашвіллі.

В 1971—72 рр. А.Гор навчався на теологічному факультеті Університету Ванербільта, а в 1974 р. поступив на юридичний факультет того ж університету.

В 1976 р. Альберт Гор був обраний до Конгресу США. Наступні 8 років він постійно обирався до Палати представників Конгресу, а в 1983 р., перемігши республіканського суперника, Альберт Гор став сенатором Сполучених Штатів від штату Теннессі.

У 1988 р. Гор висував свою кандидатуру на посаду президента США. У 1990 р. Гор був переобраний до Сенату і став першим кандидатом, який отримав перемогу в усіх 95 округах штату Теннессі.

9 липня 1993 р. Альберт Гор був інавгурований 45-м віце-президентом США.

Віце-президент одружений, має 4-х дітей.

Прогноз на завтра

В уряді можливі тільки окремі перестановки

Прем'єр-міністр України Віталій Масол заявив, що у Кабінеті міністрів після вступу на посаду нового Президента Леоніда Кучми можливі тільки «окремі перестановки», а «в цілому формування Кабінету міністрів вже закінчено».

В ексклюзивному інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» він заявив, що «не розв'язано тільки окремі питання щодо окремих кандидатур, зокрема міністрів лісового господарства й освіти».

Відповідаючи на питання щодо посади міністра закордонних справ, В. Масол сказав, що не думає, «що ми змінюватимемо зовнішню політику». «А чуток сьогодні ходить багато», — додав прем'єр-міністр.

Раніше Л. Кучма заявив, що «допускає» зміни у Кабінеті міністрів після вступу його на посаду Президента.

В. Масол підтримав ідею зміцнення виконавчої влади, без чого «немає управління». Він відзначив також, що «кожна гілка влади має відповідати за свою ланку».

За його словами, перегляд формування бюджету може зайняти 3–4 місяці. Раніше український парламент затвердив бездефіцитний бюджет на 1994 рік, однак передбачив можливість його поквартального коректування.

В. Масол висловився також за надання дотацій вугільним підприємствам. «Вільних цін на вугілля, враховуючи те, що в нас не відпрацьована в цілому система ціноутворення, треба остерігатися», — вважає він.

За його словами, «це також відповідає концепції Леоніда Кучми й Олександра Мороза».

Прем'єр-міністр України заперечив припущення про можливе скорочення поставок нафти у республіку після зміни глави держави.

Інформація про це була пов'язана з тим, що договір на поставку нафти з Росії з фірмою «Нордекс» було підписано главою попереднього Кабінету міністрів. Деякі експерти вважали, що після приходу нового керівництва цей договір може бути розірвано.

«Нині нафта пішла», — сказав В. Масол, додавши, що «за перше півріччя ми одержали 8 млн. тонн, а у другому очікуємо 10».

Цитата тижня

Які б рішення не приймалися на Україні чи у Росії, ми вважаємо Крим невід'ємною частиною Росії, заявив у четвер у Сімферополі **Сергій БАБУРІН.**

Виступаючи перед депутатами Верховної Ради Криму, він підкреслив, що виступає не тільки як депутат Державної Думи Росії, а й як депутат розпущеної Верховної Ради.

За словами С. Бабуріна, у всіх регіонах Росії з великою увагою спостерігають за становленням Республіки Крим.

Факт

Була така собі компанія...

Верховна Рада Криму ухвалила постанову «Про створення Державної телерадіокомпанії «Крим» і тимчасове положення «Про республіканську раду з питань телебачення і радіомовлення Республіки Крим».

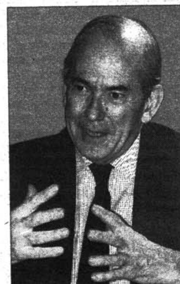
Тим самим державну телерадіокомпанію «Крим», що була підпорядкована Держтелерадіокомпанії України, ліквідовано. Новостворену телерадіокомпанію з аналогічною назвою, згідно із сьогоднішнім рішенням, буде підпорядковано уряду Криму та фінансуватиметься вона з кримського бюджету.

Мішель КАМДЕССЮ: У НАС ХОРОШІ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

Насиченим важливими зустрічами був робочий візит в Україну делегації Міжнародного Валютного Фонду на чолі з його директором-розпорядником Мішелем Камдессю.

На заключній прес-конференції М. Камдессю зауважив, що коли одержав запрошення від новообраного Президента, відразу скористався цією нагодою. Безперечно, продовжував М.Камдессю, на моє рішення вплинуло й те, що вибори нового Президента вашої країни пройшли демократичним шляхом. У вашого народу вже назріла потреба у рішучих діях, які б могли відновити можливості для проведення реформ в економіці і надання її розвитку нових імпульсів. Якщо ці процеси проходитимуть саме так, ми їх будемо підтримувати. Як на мене, нині є чудова нагода для цього, і ми не можемо втрачати час. Я говорю «ми», маючи на увазі не лише уряд вашої країни, а й уряди інших розвинених країн, а також Міжнародний валютний фонд.

Людина тижня

На прохання журналістів гість визначив найголовніші передумови, необхідні Україні для подолання економічної кризи. Для цього, сказав він, необхідно забезпечити стабілізацію економіки, її лібералізацію, структурну перебудову, гарантувати соціальне забезпечення найбільш уразливих верств населення в період переходу до ринкової економіки, нарешті, — мобілізація допомоги з боку міжнародного співтовариства. Зрозуміло, й з боку України повинна бути гарантія, що вона неухильно здійснюватиме приватизацію, проводитиме земельну реформу, вирішуватиме питання стосовно боргів. Ми впевнені: все це буде проводитися успішно, адже інші країни свого часу також пройшли через подібні процеси. Для успіху будемо працювати разом. Ми зможемо надати кредити Україні. Зрозуміло, ми зараз — на початковому етапі нашої співпраці, але я вірю в її успіх, як і в успіх України.

Сергій ВЛАД, журналіст

ЯКА ЛАМПОЧКА СВІТИТЬ, ЯКА СЛІПИТЬ — НЕ ДО ЛАМПОЧКИ

Коментар

Того дня, коли парламент розглядав проект постанови «Про суттєве вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням», в кулуарах по руках ходила газета із зверненням представників 132 приватизованих підприємств. В ньому висловлювалася впевненість, що процес роздержавлення вже не зупинити. Мовляв, недарма 80 відсотків підприємств, які змінили форму власності, викуплені власне трудовими колективами, себто громадянами, про чиї інтереси піклуються на словах геть-чисто всі партії.

Проте, як з'ясувалося під час обговорення проекту вищеназваної постанови, у багатьох соціалістів і комуністів з цього приводу інша думка. Коротко про неї нагадав Голові Верховної Ради Олександру Морозу хтось від мікрофона: ліві, які свого часу вирішили долю багатьох персоналій у парламенті, виступають узагалі проти приватизації.

Голова Фонду держмайна України Володимир Прядко збагнув: ідеться про мораторій на затверджену Верховною Радою минулого скликання програму приватизації на 1994 рік. Нагадаємо, що відповідно до неї цього року має змінити форму власності 20 тисяч об'єктів малої приватизації, 1400 об'єктів незавершеного будівництва та 8 тисяч середніх і великих підприємств. Реалізація цієї програми дала б змогу довести питому вагу недержавного сектора в економіці України до 28 відсотків, проте вже цього дня довелось почути, що «загарбано вже 58 відсотків загальнодержавної власності».

Реалії ж інші: програма приватизації не виконується через недосконалість нормативної бази, протидію з боку відомчих і владних структур на місцях. Але головним гальмом, безперечно, є політична нестабільність, а також відсутність одностайності у поглядах на концепцію самої програми. На методі приватизації, який передбачав конкуренцію покупців, вважай, вже поставлено крапку Законом України «Про оренду майна державних підприємств і організацій»: таким чином надміру пільговий режим приватизаційного процесу через викуп, який закріплено за орендними колективами, обмежує права решти громадян України. Можна твердити, що оренда з викупом розтягне процес приватизації на кілька років — чим не мораторій на конкурентні методи роздержавлення? До речі, цим пояснюється, що значна частина підприємств викуповується за сміховинно низькими цінами, на чому наголошують опоненти приватизації. Низька ціна об'єктів приватизації — ознака того, що він продається на неконкурентних засадах. Через це, зрештою, бюджет держави недорахувався мільярдів карбованців.

З другого боку штучно завищений курс українського карбованця відносно долара США, встановлений у програмі приватизації на 1994 рік, унеможливлював активну участь у приватизаційних процесах іноземних інвесторів — кошти від приватизації, одержані вільно конвертованою валютою, в першому кварталі становили 2,3 відсотка. Отже, позбувшись надій на появу власних інвесторів, ми втратили можливість залучати іноземні інвестиції.

Попри все це, за даними сектора з питань приватизації Кабінету міністрів, вже приватизовано більше 5 тисяч малих підприємств державної власності та близько 1000 середніх і великих підприємств. Швидко формуються недержавні інститути ринкової інфраструктури: консалтингові фірми, довірчі товариства, інвестиційні фонди. На українському ринку цінних паперів вже зареєстровано майже 900 емітентів, акціями яких торгують більше 300 брокерських фірм. Два мільйони громадян стали безпосередніми учасниками приватизаційного процесу, використавши свої майнові сертифікати. «Для чого це?» — лунає від мікрофона в сесійному залі Верховної Ради.

А запитати на Дніпропетровському трубопрокатному або Новокраматорському машинобудівному заводах, Харцизькому сталедротоканатному або на Херсонському комбайнобудівному, які затвердили нещодавно приватизаційні плани. І напевно почуєш у відповідь, що безіменна власність щастя не приносить, як нічийна земля. І про те, що це реальна можливість позбутися адміністративно-фінансового диктату міністерств і відомств. І про те, що це шанс стати на ноги, позбувшись нездар-керманичів, повівши справу на свій розсуд. І про те, зрештою, що приватизація в Україні — це не просто зміна форм власності. Це зміна виробничих відносин у суспільстві, яка має «зв'язати» сотні трильйонів не забезпечених товарами грошей і повернути громадянам довір'я до економічного потенціалу своєї держави. І не як-небудь, а через пристойну платню на виробництві і пенсію на заслуженому відпочинку.

На минулому тижні деякі засоби масової інформації обнародували підсумки обстеження більш як 200 новоприватизованих підприємств, яке замовляла на початку року Міжнародна фінансова корпорація. Так-от: половина з них збільшила обсяг збуту товарів і послуг, 62 відсотки — вдались протягом цього часу до капіталовкладень, 44 відсотки — знизили конкурентні ціни на свою продукцію. Причому прибуткових підприємств побільшало, а збиткових поменшало.

Впорядкувати процес приватизації в Україні, як, звісно, і багато інших процесів, що відбуваються нині в економіці, потрібно. Але, на жаль, звикли рубати з плеча, тож не відтяти б гілку, яка вже родить. Сокира вже в повітрі, оскільки гальмування процесів приватизації тільки на користь незначній кількості магнатів (тут ліві мають рацію), але магнатів державної номенклатури. Народний депутат Віктор Пинзеник вказує при нагоді на лампочки за 40 купонів, якими гендлюють з чорних підсобок державних крамниць. Адже їх нинішня ціна — 12–15 тисяч карбованців! Різниця в ціні осяде в кишені господарів, які сьогодні підтримують мораторій на приватизацію, інакше прийде новий власник крамниці — і лампочки коштуватимуть 15 тисяч. Уявіть сотні, тисячі, а в масштабах країни — мільйони лампочок.

Це під їхнім сліпучим світлом виступає з трибуни Прем'єр-міністр Масол: «Якщо хтось хоче приватизувати сферу обслуговування — будь ласка: я б віддав усі кафе безкоштовно. Але приватизувати базові галузі, я вважаю, передчасно»...

До речі

Зупинено виготовлення ваучерів для громадян України

У даний час у Сполучених Штатах Америки зупинено виготовлення приватизаційних сертифікатів готівкового обігу для населення України.

Про це повідомив «Інтерфаксу-Україна» завідувач відділу з питань власності і підприємництва Кабінету міністрів України Євген Григоренко.

Передбачалось, що сертифікати буде безоплатно надруковано і переправлено до України в серпні цього року в рамках економічної допомоги США Україні.

«У зв'язку з новою політичною ситуацією в Україні і наміром Верховної Ради зупинити приватизацію в Україні, у донорів виникло побоювання, що сертифікати не буде роздано населенню. Чи виготовлять їх і доставлять в Україну залежить від того, чи виявить Верховна Рада готовність проводити приватизацію далі», — сказав він.

На думку спеціалістів, готівкові приватизаційні сертифікати забезпечують однакову участь усіх громадян у процесі приватизації.

У рамках допомоги США у проведенні приватизації по всій Україні планувалося створити приватизаційні центри й організувати навчання громадськості. На здійснення «приватизаційної» програми США мали намір виділити 32 млн. доларів, в тому числі приблизно 4 млн. доларів — на виготовлення сертифікатів.

Створення єдиної системи інформування населення також входить до програми міжнародної допомоги Україні в рамках TACIS.

Однак, за словами Є. Григоренка, в даний час реалізацію цих проектів зупинено.

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

НЕВЖЕ БЮДЖЕТ ВІДКРИВАЄТЬСЯ?

Про це говорили

З огляду на переміни, які відбуваються в уряді і Міністерстві фінансів, цілком можливо, зазнає структурних змін консолідований бюджет держави. Головне бюджетне управління кілька років поспіль в Міністерстві фінансів очолює віднедавна призначений заступником міністра Станіслав Альбінович БУКОВИНСЬКИЙ.

— Станіславе Альбіновичу, передбачалося, що консолідований бюджет України коригуватиметься принаймні раз на квартал. Але Верховна Рада через вибори та інші причини ще не розглядала бюджет, хоч рішення, які впливають на його остаточний підсумок, вже виходять зі стін парламенту...

— Справді. Через те найближчим часом уряд запропонує корективи до консолідованого бюджету з огляду на його виконання вже за підсумками першого півріччя. За шість місяців доходна частина бюджету становила 153,6 трильйона карбованців, попри те, що передбачалося одержати 176,5. Видаткова частина становить 177,2 трильйона карбованців, або 82 відсотки від передбачуваного. Таким чином, дефіцит коштів — 23,6 трильйона карбованців.

— Чи можна говорити про певну «легалізацію» бюджету, якщо апріорі визнається наявність дефіциту?

— Авжеж. Ми перестали ловити чорну кішку у бюджетній темряві. До речі, до цього нас закликав і Прем'єр-міністр Віталій Масол. А потім, знаєте, нема нічого страшного в тому, що дефіцит бюджету має місце. По-перше, він, мабуть, буде-таки меншим, ніж я сказав, бо частина відрахувань до консолідованого бюджету ще «в дорозі»: не забувайте, що консолідований бюджет це 11,5 тисячі місцевих та обласних бюджетів.

По-друге, поява дефіциту здебільшого спричинена недооцінкою обсягів ймовірних надходжень від транзиту нафти, газу та аміаку, продажу військового майна та різницями між закупівельними (відповідно до міждержавних угод) та відпускними (внутрішніми) цінами за природний газ. Це відповідно втрата 3,5 трильйона, 4 і 5 трильйонів карбованців. І, по-третє, як показує світовий досвід, чимало держав не бідують і з дефіцитом бюджету.

— Атож, проте, як мені здається, Україну не можна порівнювати з тими країнами, бо вона не має джерел покриття свого дефіциту. Крім, звичайно, емісійної діяльності, яка швидко монетаризує цей дефіцит, збурюючи інфляційні процеси і руйнуючи тим самим паритет грошової й товарної маси...

— Не без того. Треба визнати, що неінфляційних джерел покриття дефіциту бюджету ми фактично не маємо. За шість місяців на покриття розриву між доходною і видатковою частиною Міністерство фінансів одержало кредит Національного банку обсягом 37,6 трильйона карбованців. Під кредитну ставку 120 відсотків на рік. Природно, що такі заходи не сприяють зменшенню в обігу грошової маси. А зрештою — і дефіциту бюджету. Міністерство економіки вже перерахувало ціни на продукцію сфери матеріального виробництва за коефіцієнтом 10,12. Вартість валового національного продукту перевищує таким чином квадрильйон вісім трильйонів карбованців, дефіцит бюджету в цьому разі становитиме 360 трильйонів карбованців — 38 відсотків до ВВП. Якщо здійснювати тільки найнеобхідніші видатки — на зарплату, стипендії, пенсії, медичне обслуговування тощо, — цілком імовірно, дефіцит становитиме 190 трильйонів, або 19 відсотків від ВВП. Такі от реалії.

— Але ж ви не станете заперечувати, що є й інші, вже випробувані світовим співтовариством, способи стабілізації кредитно-фінансової і бюджетної систем? І полягають вони в лібералізації цін, корпоратизації державної власності?

— Я не проти лібералізації цін, якщо вона не спричинить соціального вибуху. А де гарантія, що не спричинить? Як на мене, лібералізувати ціни і в такий спосіб відмовитись від багатотрильйонних дотацій слід було раніше, коли формувалась безглузда внутрішня заборгованість, від чого раз у раз потерпав бюджет держави. Але для реалізації цієї сміливої ідеї потрібна була політична воля керівників держави, парламенту. Сьогодні помінялись керівники держави і парламент, а співаємо старої. На минулому тижні на колегії Міністерства фінансів були присутні члени парламентської комісії з бюджетної політики і знову йшлося про дотування продукції сільського господарства, вугільної промисловості, енергетики...

— Станіславе Альбіновичу, мені відомо, що ви обстоюєте соціальну спрямованість бюджетної політики. Цікаво, що ви скажете стосовно оподаткування заробітної плати?

— Днями повернувся я з Атланти (штат Джорджія). Цікавився відрахуваннями до пенсійного фонду. Виявляється 50 відсотків сплачує населення, 50 — підприємства. На Заході соціальні витрати здійснюються за рахунок фізичних осіб, громадян. А в нас усі 37 відсотків відрахувань до пенсійного фонду сплачують суб'єкти господарської діяльності. Через те я обстоюю грунтовне реформування пенсійного забезпечення, медичного обслуговування населення, муніципального оподаткування і, звісно, заробітної плати.

У світ

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

СПРОБА ВОРОЖІННЯ НА СЛОВНИКУ

Коли в Росії про нас виходять міфи «бабушкі Аріни» — про те, що ми, наприклад, збираємося завойовувати свій же півострів Крим і для цього розробили тактику задовго до того, як щось подібне спало на думку самому Кримові, — це нудно, як поганий голлівудський детектив. А ось коли там виходять російсько-українські словники — то подія, приємна у всіх відношеннях. Маленьким святом на тлі відомих політичних буднів може стати видання «Русско-украинского словаря» — перше, як зазначено в анотації, з моменту проголошення незалежності України, підготовлене з урахуванням відродження національної орфографії.

Автор — професор Запорізького державного університету Іван Олійник. Генеральний спонсор — Слов'янське ВО «Хімпром», за участю ВО «Білоцерківшина». Реклама й пропаганда — ваш слуга покірний газета «Голос України». Видавець — Санкт-Петербургське видавництво «Ореол», Харківська дирекція з видання літератури для України. У товстому однотомнику 37 тисяч найуживаніших слів. Маємо надію, що він полегшить і спілкування між двома країнами, й опанування рідної мови на Півдні та Сході самої України. Наклад — сто тисяч примірників.

На нових книгах прийнято ворожити. Відкриваємо навмання і читаємо: «Сало-1 ср.сало,-ла, ср.; (говяжье, баранье, свечное) лій, р.лою, м.; (внутреннее) здір, р. здору, м.; (топленое свиное, птичье) смалець, -льцю, м. Сало-2 ср. (ледяная кашица на реке) сало,-ла, ср.; шерех,-ху м, шуга,-ги, д. и п.- зі, ж., шерешень, шня, м.

Скільки інформації для розуму й серця! Скільки поетичних і політичних асоціацій! Як у народів Півночі багато відтінків снігу, бо цього добра там не бракує, так і в нас багато «відтінків» сала. Подобається це комусь чи ні. Ставить це під сумнів «Останкіно» чи ні. Лінгвістика, як і життя, — наука консервативна, і як би її не інтерпретували на догоду таким серйозним речам, як зовнішня політика, — існує, як грубо, але справедливо сказав наш спільний улюблений поет, і ні в зуб ногою.

Провокація

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ, журналіст

Голова єврейської громади дякує СБУ

На адресу голови дніпропетровської єврейської релігійної громади Григорія Короля почали надходити погрози, підписані «Українські націоналісти» або «Патріоти України». Король звернувся до управління СБУ по Дніпропетровській області з проханням встановити автора провокаційних листів. Ним виявився 20-річний робітник... міської синагоги, якийсь Гросс, що є членом радикальної єврейської організації «Міснакдим» («Ті, що говорять»). До речі, ця всесвітня організація має філіал у Москві, куди Гросс із кількома молодими дніпропетровцями виїжджав для консультацій і звідти ж одержував доларову допомогу. Членів «Міснакдиму» не влаштовувало те, що Г.Король не веде активної агітації за виїзд до Ізраїлю. Коли письмові погрози не допомогли, Гросс за 500 доларів намагався знайти найманого вбивцю.

У Дніпропетровську це не перший випадок інспірованого антисемітизму, кілька років тому провокаційні написи з'явилися у громадських місцях, у тому числі й на воротах синагоги. Їх автора скоро було встановлено і засуджено до 2 років позбавлення волі умовно. Нинішній випадок підпадає під статті карного кодексу України, і невдовзі справа надійде до обласної прокуратури.

За даними прес-центру управління СБУ, у Дніпропетровській області щороку реєструється до 10 випадків анонімних погроз на адресу громадських діячів, народних депутатів і керівників різного рівня. Практично всіх їх авторів, завдяки вмілим діям працівників спецслужб, було встановлено.

Дніпропетровська область.

Кримінал

Прокуратура розробляє заходи з виконання Указу Президента з боротьби зі злочинністю

Колегія Генеральної прокуратури України розглянула план заходів, пов'язаних з реалізацією Указу Президента України Леоніда Кучми «Про невідкладні заходи з посилення боротьби зі злочинністю», прийнятого 21 липня.

Як повідомили «Інтерфакс-Україна» у прес-центрі Генпрокуратури, члени колегії звернули особливу увагу на заходи з викорінення організованої злочинності й корупції, злочинів проти особи, у сфері економіки, кредитно-банковій системі, хабарництва та інших тяжких службових злочинів.

У І півріччі 1994 року слідчі прокуратури розслідували близько 10000 кримінальних справ. У злочинців було вилучено більш як 2 трлн. 118 млрд. крб. і 44 млн. доларів.

Цитата тижня

«І у цій ситуації я дуже сподіваюсь на те, що наш новий Президент Леонід Кучма продовжить реальні кроки в боротьбі з корупцією у вищих ешелонах влади. Зробить те, що йому не вдалося, коли він був прем'єр-міністром. Щоб усі в Україні відчули, що у нас є державна влада, а не влада мафії».

Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО, голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.

Обід

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

Поминки по Кім Ір Сену

Поминальний обід по Президенту КНДР Кім Ір Сену відбувся в Чернігові. Надзвичайний і Повноважний Посол Корейської Народно-Демократичної Республіки в Україні Чжо Сон Бом та співробітники посольства запросили представників місцевої влади, ветеранів війни розділити з ними скорботу з приводу непоправної втрати. Колишньому хірургу-фронтовику Михайлові Шульману, який у 1946 році врятував життя вождю корейського народу, була висловлена подяка за багаторічну міцну дружбу з Кім Ір Сеном. Лікаря запросили відвідати КНДР.

Чернігів.

Факт

Рівень інфляції у червні — найнижчий в цьому році

Рівень інфляції в Україні у липні становив 3,9%. Про це повідомили в управлінні грошової політики Національного банку України.

Це найнижчий рівень інфляції в Україні у 1994 році. У травні він становив 5,2%, у квітні — 5,7%.

Наші кораблі на міжнародних навчаннях

Сторожовий корабель «Гетьман Сагайдачний» після участі у святі «Армада свободи», яке проводилося у Франції і було присвячене 50-річчю висадки в Нормандії військ союзників, вийшов у море для участі в спільних навчаннях з французьким вертольотоносцем «Жанна д'Арк». У ході навчань було відпрацьовано питання управління силами при спільному плаванні, підтримання сталого зв'язку, злагодженості дій екіпажів вертольотів двох кораблів.

Високу оцінку також дістали українські моряки малого протичовнового корабля «Луцьк», який брав участь в оперативно-тактичних навчаннях ВМС Болгарії «Бриз- 9». Як відомо, в цих навчаннях беруть участь кораблі Греції, Туреччини, Румунії, Росії, 6-го флоту США, Болгарії та України.

Якщо гроші — кров економіки, то, безумовно, фінансова система України хвора сьогодні на недокрів'я. В пошуку здорової донорської крові, чи то пак інвестицій, уряд як грушу трусить Міжнародний валютний фонд і наполегливо запрошує західних інвесторів, обіцяючи шалену віддачу від вкладених коштів. Однак результати цієї діяльності відомі: з МВФ поки що нічого суттєвого не обломилось. Водночас без будь-яких запрошень та вмовлянь до країни навідуються представники приватного бізнесу, готові вкладати солідні кошти навіть за державними мірками, але при цьому — за так званими нетрадиційними схемами. Так з'являється проблема проектів з високим ступенем ризику. Кредит, про який піде мова, з цього розряду.

Олександр ХАРЧЕНКО, УНІАН

«АРІАДНА» ВИВЕДЕ З ЛАБІРИНТУ,

але Спочатку слід підтримати саму «Аріадну»

ОТЖЕ, асоціація «АСО-УНІТІ», один з головних розробників системи супутникового зв'язку «Аріадна», про який чимало писалося в пресі, знаходить партнера в особі однієї з західних компаній. Він погоджується вкласти в систему 700 мільйонів доларів (тобто, саме ту суму, яку ось вже кілька років ми «витискаємо» з МВФ, і ту суму, яку Президентові обіцяли Сполучені Штати). Партнер «АСО-УНІТІ» запропонував кредит на таких умовах: термін повернення — 10 років з відстрочкою один рік; кожні 180 днів, тобто півроку, асоціація повертатиме 32 мільйони, або 4,63% всієї суми; у підсумку процентна ставка за кредит лише трохи перевищить 1 відсоток. Однак проблема полягає в тому, що жоден банк в Україні не може задовольнити вимогу, яку ставить у цій сфері законодавство США (капітал в основному американський): сума кредиту не повинна перевищувати 10% статутного фонду банку, — просто немає в Україні банку потужністю 7 млрд.доларів. Тому фірма запропонувала «АСО-УНІТІ» організувати супровід кредиту Національним банком України за так званою формою 3404.

Ось тут і виникає проблема, яка поки що загальмувала всю справу: в гру має вступити не комерційний, а Національний банк. Чи прийнятно це для країни? Прихильники проекту, насамперед, зрозуміло, генеральний директор Асоціації Микола Ільясов, наполягають, що вищезгадана форма 3404 аж ніяк не є гарантією Нацбанку — про останнє свідчить хоча б те, що документ не є гарантійним листом у класичному розумінні — зокрема, він передається факсом, окрім того, юридичну силу має протягом 20 днів і не є предметом купівлі-продажу.

Противників проекту налаштовує на скептицизм вже сам факт участі в цій схемі Національного банку. Досить категорично, скажімо, настроєний добре відомий у фінансових колах країни Олександр Шаров (у недавньому минулому заступник голови правління НБУ, який безпосередньо «вів» сферу міжнародних фінансів): «Особисто для мене схема з цим кредитом цілком зрозуміла — він з розряду тих, коли обіцяють золоті гори, але за однієї умови — під гарантію чи якісь інші документи Нацбанку. Після отримання необхідних паперів, як неважко передбачити, ми вже ніколи не побачимо цих людей в Україні, а документи Нацбанку підуть гуляти по світу: їх або заставлятимуть під певні зобов'язання, або використовуватимуть бодай як свідчення солідності фірми («Бачите, з нами справу має Національний банк країни!»). В Олександра Шарова сумніви, наприклад, викликає вже той факт, що кредит проводиться не безпосередньо через конкретний західний банк, а на певному етапі з'являється така собі «Чиказька трастова компанія», яка служить посередником: «Звернувшись до банку, коли чеки були акцептовані українською стороною, ми раптом виявимо, що угода з «трастовою компанією» розірвана або ж у неї немає ані цента, а лише борги банкові — і ми залишаємося ні з чим».

На думку багатьох фахівців, що погоджуються з Олександром Шаровим, проблема таких ризикових кредитів досить серйозна для України як молодої держави. З появою нових держав на їхні терени поспішили «благодійники», що обіцяють грандіозні фінансові вливання під фантастично малі проценти, з усілякими пільгами та відстрочками. За словами одного з відомих фінансистів, рік тому йому, приміром, довелось познайомитися з «представником арабських шейхів», що пропонував 10 (!) мільярдів доларів без будь-яких процентів, багато балакаючи виключно про «довгострокові інтереси в Україні» і, зрозуміло, вимагаючи під це благородне починання все ту ж «дрібничку» — папери Нацбанку. Чудово усвідомлюючи, наскільки гостро стоїть у молодих країнах проблема вільних коштів, «генії» фінансових операцій прекрасно використовують цю чутливу струну: за деякими даними, приміром, нещодавно на значну суму (саме завдяки таким «філантропам» і схильності до ризику) «залетів» один з найсолідніших українських комерційних банків. Тому якщо вважати видачу «АСО-УНІТІ» форми 3404 гарантією НБУ (до речі, видача будь-яких гарантій Національним банком комерційним банкам заборонена Законом про банки та банківську діяльність), можна було передбачити, що керівництво Національного банку не поспішатиме сказати «так». Саме це й сталося: з лютого нинішнього року форми 3404 асоціація так і не отримала.

Кредит під «Аріадну» однак багато в чому відрізняється від вищезгаданої схеми «золоті гори — за гарантії Нацбанку». По-перше, не сумнівні благодійники прийшли в Україну, нав'язливо пропонуючи свої послуги, а сама асоціація та її керівництво знайшли фірму, яка зацікавилась конкретним проектом. По-друге, мова — про сам проект: асоціація пропонує брати кредит не під будь-що, а під програму національного рівня, схвалену постановою Кабінету міністрів (№ 221, від 25 березня 1993 року). Реалізація програми дала б можливість задіяти потужний потенціал ракетно-космічного комплексу держави, що переживає без достатнього бюджетного фінансування вкрай важкі часи. Введення в дію системи вже на початку 1997 року принесло б близько 2 мільярдів доларів прибутку щороку (за словами Миколи Ільясова, його потенційний кредитор, побачивши труднощі в отриманні кредиту, пропонує вкласти 700 мільйонів в «Аріадну» як інвестиції, ставши при цьому співвласником системи. «Але навіщо нам віддавати щороку мільярд доларів прибутку, коли можна залишити їх в Україні?» — емоційно запитує керівник «АСО-УНІТІ»). Окрім того, Микола Ільясов стверджує, що, не маючи можливостей відразу освоїти всі кошти, асоціація як координатор робіт готова більше 200 мільйонів доларів вкласти в програму «Газогідрати Чорного моря» (теж, до речі, схвалену постановою Кабінету міністрів за № 938 від 22 листопада 1993 року), реалізація якої значно послабила б залежність України від імпорту газу, та таку ж приблизно суму виділити в стабілізаційний фонд гривні. Зрештою, по-третє, якщо виникають сумніви, завжди є можливість перевірити платоспроможність фірми, зробивши відповідні запити, зустрівшись із представником фірми — остання готова до цього, запропонувавши, якщо спільної мови досягти не вдасться, власну схему отримання кредиту.

На жаль, нічого цього не було. З Нацбанку України асоціація отримала лаконічного листа за підписом заступника голови правління Ігоря Митюкова про те, що, згідно з чинним законодавством, Національний банк не може «видавати гарантії під комерційні кредити». Запропонувавши дещо іншу схему отримання кредиту — через Укрексімбанк і обійшовши ряд високих кабінетів, де вдалося отримати підписи не останніх у державі людей з принциповою підтримкою ідей, керівники асоціації домоглися винесення питання на засідання валютно-кредитної ради Кабінету міністрів. На засіданні, однак, з'ясувалося, що пакет документів, переданий асоціацією, безслідно зник, «загубившись» десь у бюрократичних коридорах. Зрештою, за всіма законами функціонування цієї ж бюрократичної машини, ініціаторам проекту запропоновано знову підготувати всі документи.

«Зрозуміло, кредит — це не пожертвування, — говорить Микола Ільясов, — ризик у такій справі завжди є. Однак в усьому світі існує цивілізована процедура страхування ризикових проектів. І ми теж працювали над цією процедурою. Зрештою, така авторитетна страхова компанія, як «Ллайд», через одного із своїх провідних брокерів «Бейн Клерксон» виказала свою готовність застрахувати систему «Аріадна» і запропонувала схему, яка, на нашу думку, цілком прийнятна. Інший аспект. Нам дорікають: чому у вашій схемі з'являється посередник? Але знову ж таки в світі мільйон угод здійснюються через фінансових посередників і ніхто в цьому не вбачає шахрайства. Що ж до сумнівів у платоспроможності наших партнерів, то, безумовно, ми акцептуємо чеки після того, як переконаємось у цій платоспроможності. На першому етапі переговорів через відому міжнародну адвокатську компанію ми здійснили таку перевірку, і ніяких сумнівів у нас не виникло. Окрім того, найкращим свідченням реальності угоди, на мій погляд, буде те, що кошти підуть не в далекі від нас швейцарські чи австрійські банки, ляжуть на рахунок українського банку, де легко здійснювати будь-які перевірки».

Кредит під «Аріадну», на жаль, вкотре висвітлює банальну істину про те, що той, хто має бажання, шукає можливості, а той, хто не має бажання, — шукає причини. Національне космічне агентство, Міністерство зв'язку, Держкомгеології, Агентство міжнародного співробітництва та інвестицій висловилися за доцільність отримання кредиту, про свою зацікавленість проекті повідомило МАГАТЕ. Однак з лютого цього року питання все ще «вирішується» в коридорах влади, і, схоже, в пошуку «причин» досягнуто чималих успіхів.

Зрештою, кредит під «Аріадну» має для України особливе значення не лише через значущість суми, а насамперед тому, що йдеться про галузь, яка значною мірою визначає науково-технічний прогрес держави. Відставання чи прорив держави в галузі ракетно-космічних технологій здатні або вивести її у світові лідери, або ж відкинути на багато років назад. Окрім того, телекомунікації сьогодні є надприбутковою сферою бізнесу, де вкладений долар приносить 7—10 доларів прибутку. Тому не дивно, що сьогодні така боротьба точиться на цьому ринку. Досвід із створенням СП УТЕЛ, через два роки тому зарубіжні компанії Ей-Ті енд Ті та Пі-Ті-Ті отримали ексклюзивне право працювати на ринку телекомунікацій України засвідчує, як дорого коштують стратегічні помилки цій галузі: не так давно довелося позбавляти СП подарованих йому прав.

Ситуація з «Аріадною» багато в чому схожа: «Аріадна» складає серйозну конкуренцію закордонним супутниковим програмам «Іридіум» та «Глобалстар», і вибір між ними означатиме або ж монополію на українському ринку західних фірм, або ж розвиток власних технологій. На думку багатьох фахівців, «Аріадна» значно вигідніша для України, ніж «Іридіум» чи «Глобалстар»: по-перше, програма майже вдвічі дешевша; по-друге, значно коротші строки її реалізації; по-третє, вона зорієнтована на країни з нерозвинутою інфраструктурою зв'язку, що дасть нам можливість вийти на міжнародні ринки, оскільки таких країн сьогодні у світі досить багато, і, зрештою, по-четверте, модернізація й оновлення системи забезпечить постійні замовлення ракетно-космічному комплексу України. Про прибутки, які можуть працювати на Україну після запуску системи, вже говорилося: **2 МІЛЬЯРДИ ДОЛАРІВ ЩОРОКУ.**

Ось такою виявляється справжня ціна кредиту в 700 мільйонів доларів. Тож цілком очевидно, що всі перипетії навколо кредиту можуть бути пов'язані не стільки з чиєюсь некомпетентністю, скільки з конкурентною боротьбою на ринку телекомунікацій України. За висловом одного з фахівців у космічних технологіях, «для мене не таємниця, що незацікавленість деяких державних чиновників «Аріадною» є нічим іншим, як їхньою зацікавленістю в інших програмах». Якщо це так, то, можливо, не такою вже й далекою від істини є інформація про те, що кілька високих службових осіб з Національного банку та уряду мають неофіційні зв'язки з «Моторолою». Для довідки: «Моторола» — один з головних розробників програми «Іридіум».

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Микола КОСИЙ, «Голос України»

У харків'янок шестигодинний робочий день і заробляють не менше чоловіків

Факт і коментар

Схоже на те, що незабаром і на Україні до жінок будуть ставитися як до... жінок. Нещодавно наказом президента акціонерного товариства «Південкабельмет» на одному із найстаріших харківських підприємств, напевне вперше в його історію, офіційно вводиться шестигодинний робочий день для всіх працівниць без винятку. Характерно, що це рішення адміністрації продиктовано не простоями чи відсутністю роботи для представниць прекрасної половини. Навпаки, сьогодні на заводі справ достатньо, як ніколи, замовлень на продукцію, яких вистачає всім. Однак, на думку адміністрації, жінка все-таки повинна залишатися дружиною, матір'ю, хранителькою домашнього вогнища, а не правофланговою змагання. Нововведення абсолютно не вплинуло на заробітну плату робітниць. Всі вони одержують зарплату як за вісім годин роботи.

Журналісти, які побували на цьому підприємстві після оголошення незвичайного наказу, відзначають: у робітниць кращий настрій, працюють вони з більшим ентузіазмом, при цьому не поступаючись чоловікам у продуктивності праці.

На заводі «Південкабельмет» зайнято у виробництві близько 370 робітниць та інженерно-технічних працівниць. Це майже половина всього трудового колективу. Підраховано, що, скоротивши їх робочий день на дві години, підприємство щомісяця втрачає 150 мільйонів карбованців. Втім, як справедливо тут вважають, крім пачок банкнотів на світі є ще більш вагомі цінності — сімейне благополуччя, здоров'я жінки, нації...

А коли говорити про гроші, то на цьому підприємстві їх уміють як рахувати, так і заробляти. За перше півріччя прибуток заводу склав близько 30 мільярдів карбованців, рентабельність виробництва сягнула за 30 відсотків, об'єм виробництва за цей же період досяг близько 150 мільярдів карбованців.

... Звичайно, у нинішньої приватизації ще чимало «темних» плям. Але вже перше відчуття господаря, власного інтересу нерідко творить чудеса. Всі зараз скаржаться на розрив економічних зв'язків, фінансову та податкову політику уряду, а «Південкабельмет» у той же час знаходить нових ділових партнерів, розширює номенклатуру виробництва, оперативно реагуючи на попит ринку, забезпечує не лише Україну, а й багато інших держав СНД своєю продукцією.

Ну, а шестигодинний робочий день для жінок — то результат перш за все економічного благополуччя підприємства. Дійсно, красиво жити не заборониш.

Харків.

А ЗА ДВЕРИМА — СТІНА

Конфлікт

Одного дня директор розташованого у Львові Інституту народознавства АН України Степан Павлюк не зміг потрапити у приміщення, яке належало інституту і використовувалося спільно з сусіднім «Гранд-отелем». Спочатку озброєні охоронці «Гранд-отелю» попередили: у разі спроби пройти у приміщення вони стрілятимуть. Коли двері все-таки відчинили, то за ними побачили... свіжовимурувану стіну. У приміщення потрапити С.Павлюку вдалося лише наступного дня — у супроводі міліції, через пробитий у капітальній стіні з боку «Гранд-отелю» отвір-двері. Там уже сиділи люди, стояла апаратура. Одним словом, був готелівський офіс.

Нещодавно адміністрація «Гранд-отелю» надіслала інститутові листа, в якому заявила, що інститут не виконує умов договору на спільне користування приміщенням і має доплатити 364 мільйони карбованців. Ішлося про те, що реконструкція, виконана готелем тепер, а не в 1991 році, коли було укладено договір, кошторис і коли інститут перевів готелеві свою частку, коштує значно дорожче. Оскільки інститут народознавства — не готель і мільйонів у нього нема, С.Павлюк запропонував компромісний варіант: безплатні екскурсії в інститутському музеї етнографії для іноземців, які проживають у «Гранд-отелі». Було домовлено навіть з власником готелю Е.Геншафтом, що після 26 червня буде створено комісію, яка визначить обсяги зробленого. І ось замість комісії — замуровані двері.

Е.Геншафт заявив С.Павлюку: «Можете подавати до суду. Але не думайте, що ви переможете». Інститут не хоче перемагати готель. Він хоче зберегти національні цінності, які тепер можуть опинитися під контролем готелю. Але за дверима — стіна.

«Інтелект».

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

ЗА СПРАВУ БЕРЕТЬСЯ КАТТАНІ

Кам'янець-Подільський славиться в Україні не тільки своєю давньою культурою, а й організованою злочинністю. Протистояти їй не змогли ні міська влада, ні міліція. Така ситуація, мабуть, набридла громадянам, і вони вирішили довірити владу в місті місцевому «Каттані» — старшому оперуповноваженому Кам'янець-Подільського міжрайвідділу СБУ Анатолієві Кучеру.

Міська газета «Подолянин» зробила після виборів сумний натяк. Публікуючи на другій сторінці оглядовий виборний матеріал «Крилов пролетів. Місто вручило віжки Кучеру», водночас всю третю сторінку присвятило «політичним репресіям» у регіоні.

Хмельницький.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

ЧИ ЗАЖИВЕ ПРАВНУЧКА У ПРАДІДОВІЙ ХАТІ?

За листом читача

До міста Щорса мене покликав лист Валерії Дмитрівни Тимофеєвої з Чернівців. Удова колишнього фронтовика написала про свої митарства з одержанням компенсації за майно, втрачене її сім'єю під час незаконного арешту та ув'язнення у 1936 році батька, парторга дистанції шляху. Після його реабілітації і нескінченної дворічної бюрократичної писанини, оскарження прийнятих рішень вона отримала нарешті від влади із Щорса... компенсацію, за яку можна придбати хіба що кілограм ковбаси. На знак протесту проти дій Щорської райкомісії з питань поновлення прав реабілітованих вона надіслала переказ суми назад відправникам. Відбувся суд. Цього разу ветеран праці та її хвора сестра отримали 90 тисяч карбованців. Скільки нервів, зусиль це їм коштувало! Хіба відшкодує така «справедливість» їм судові витрати, приїзд з далеких Чернівців до Щорського району?

Я розумію, як тяжко теперішній владі розплачуватися за минулі гріхи сталіністів. Бракує коштів на найпотрібніше. І все ж, як на мене, Закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» прийнято не для того, щоб покривджені свого часу люди знову наражалися на несправедливість, бездушність, відверте намагання відповідальних працівників Рад всілякими бюрократичними відмовками загнати прохачів у безвихідь.

У Щорсі це, на жаль, як переконався під час перевірки листа В. Тимофеєвої, стало сумною практикою.

Був вражений зустріччю з вісімдесятирічною Марією Іванівною Сузиковою, донькою селянина, якого влада в 1929 році вигнала з десятьма дітьми з новозбудованого просторого будинку босими та голими на сніг, бо не личило бідному хліборобові після 1917 року багатіти... За цей «злочин» його й репресували та відправили до концтабору. Будинок хазяїна й досі зберігся у доброму стані. Проживає в ньому нині три родини. А ось з великої сім'ї Івана Пантелійовича Аникієнка залишилася лише одна хвора й німічна дочка. Мешкає вона в однокімнатній квартирці, яка обвалюється і, як свідчить депутатський акт, «прийшла в непридатність і потребує капітального ремонту»: у ній слід замінити електропроводку, відремонтувати піч, дах.

— Фашисти! Фашисти щорські! — так розпачно оцінює відфутболювачів її заяв старенька жінка, яка за три роки «ходінь по муках» майже втратила зір.

Намагалася Марія Іванівна повернути хоча б одну квартиру з батьковою хати — саме й можливість трапилася: померла одна з мешканок, вивільнилося приміщення. Тоді вона з внучкою Світланою та її дитиною, які наймають квартиру, зажили б разом. Але в міськраді швиденько виписали ордер іншій жінці.

Із Щорса повертався з упевненістю, що її справу, нарешті, вирішать позитивно. Адже районний суд під головуванням Володимира Крапивного визнав ордер, виданий міськрадою, за недійсний, зберіг за Сузиковою право власності над четвертою частиною батькового будинку і зобов'язав владу повернути 2 мільйони за іншу частину житла.

Здається, який не є, а все-таки щасливий кінець. Я вже й закінчував писати матеріал про це. І раптом телефонує суддя В. Крапивний до корпункту:

— Сергію Олеговичу, може, хоч ви допоможете...

— А що сталося?

— Усе починається спочатку. Я боюся, що Марія Іванівна вже не переживе нового суду. Ви ж бачили, в якому вона стані.

Невдовзі став свідком продовження правових «ігор» зі старенькою. Голова Щорської міської Ради І. Зуб написав скаргу голові обласного суду М. Боброву: «Суд у рішенні сказав, що домоволодіння Аникієнка І. П. було в нього забране, як у багатого куркуля, а тому очевидний факт розкуркулення і як наслідок цього — незаконно вилучено майно. Однак цей висновок суду не обгрунтований і не підтверджується матеріалами справи». 13 травня президія облсуду скасувала рішення Щорського райсуду і направила справу до Щорса на новий розгляд. Як повідомив мені секретар комісії з питань поновлення прав реабілітованих Щорської райради Іван Грець, 27 травня 1994 року комісія... встановила факт розкуркулення і вилучення в батька Марії Іванівни домоволодіння. А сюди ж Сузикова зверталася зі своєю заявою про повернення будинку ще 1.10.1991 р.! І отримала відмову. Невже не можна було пояснити старенькій жінці її елементарні права?

І. Грець коментує тодішню відмову дуже просто:

— Вона ж не зверталася до нас за встановленням факту розкуркулення батька.

Що тут сказати? Все ніби й правильно, не «підкопаєшся». І сумно-моторошно від того стає.

Чернігівська область.

Фото Богдана ПРИЙМАКА

«Я ЗАБУВ, ЩО ТАКЕ ГРОШІ»

Олександр ВИНОКУРОВ, *«Голос України»*

ГАДАЮ, що всі читали «Підняту цілину» Михайла Шолохова або ж дивилися фільм, знятий за цим твором. І, певне, кожний пам'ятає жіночий бунт, коли козачки хутора Грем'ячий Лог ледь не відправили на той світ організатора колгоспу Семена Давидова.

Не буду проводити аналогій, але, здається, ті часи повертаються. У колективному сільськогосподарському підприємстві імені Сніцера Фастівського району доярки оголосили страйк. «Що ж це таке? — обурилися вони. — Корів доїмо, молоко державі здаємо, а вже п'ять місяців не одержуємо зарплату! Навіть прального порошку чи мила не можемо купити. Тож нехай дідько цих корів задарма порає, а не ми!»

Ось у такому збудженому стані й увірвалися жінки до кабінету голови. «Поки не видаси грошей, не вийдемо на роботу. Сам іди на ферму і дій корів!» — поставили ультиматум.

Олександр Петренко при цьому лише руками розвів. Де йому ті гроші взяти, коли в колгоспній касі вітер гуляє! Так, молоко і м'ясо державі господарство здає, але у відповідь — дуля, та ще й без маку. Тільки за м'ясо господарству не заплатили 200 мільйонів карбованців.

Та чим більше він пояснював ситуацію, тим бурхливіше кипів гнів прекрасної половини. Ще б трішки, ще б хвилинка — і Олександр Станіславович розділив би долю шолохівського Давидова. Бо що таке для жінок держава? Це ж не якась конкретна тіточка, яка сидить у Києві в конкретному кабінеті, де її можна знайти і за всі біди добряче намилити шию, а щось таке туманне, розпливчасте, далеко від їхнього села Трилиси, від ферм, домівок, сімейних турбот. А голова — ось він. Живий, конкретний — нехай і одержує.

— Я відчув, що ще одне моє слово — і мене будуть бити, — розповів Петренко. — Довелося пообіцяти якнайшвидше видати гроші — тільки нехай заспокояться і повертаються на роботу. Самі розумієте, це не верстат вимкнути і піти додому, а живу худобу напризволяще кинути!

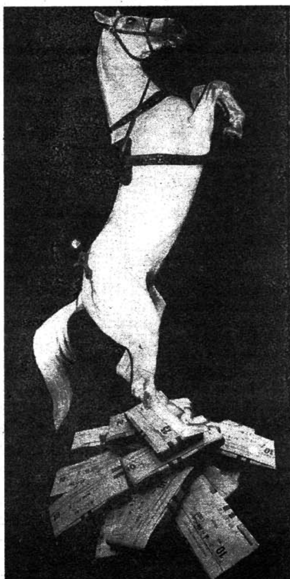
— І видали гроші?

— Звичайно, адже пообіцяв. Продав цукор, бички...

— Державі?

— Якій там державі! Продавав і продаю, де доведеться. Бички, цукор, зерно, гречку... Аби хоч щось до каси приплинуло. А приплине — відразу ж і щезає. Уявіть собі: в Трилисах — 600 колгоспних пенсіонерів, які місяцями не одержують пенсій. Їх майже вдвічі більше, ніж тих, хто працює в господарстві. Приходять дідусі й бабусі до мене і ледве не плачуть: немає за що хліба купити, за електроенергію, радіоточку заплатити... От і продаю те, що маємо. Але це — не гроші. Це — подачки. Бо повністю пенсій виплатити не можу. Тут хоча б якось підтримати людей, які все своє життя, сили, здоров'я віддали колгоспові.

Якщо держава не розраховується з господарством, що воно робить? Правильно, спершу терпить, чекає, сподівається, а потім бере в банку кредити і вже саме потрапляє в боржники до держави. Коли ж держава поверне гроші та ще й за цінами піврічної давності, до них треба докласти ще стільки чи навіть більше, щоб погасити кредити і драконівські проценти. І що цікаво: державним структурам, які винні в цій тяганині, все до лампочки, їх ніхто не карає ні штрафами, ні в судовому порядку, а ось господарства, тисячі дорослих, старих і дітей мусять через них безневинно страждати.

Скажете, що немає в держави грошей, щоб розрахуватися? Неправда. Уявіть собі, що ви пішли на ринок і продали кілька кілограмів груш. Є гроші в кишені? Є! Так і тут. Молоко, м'ясо реалізується швидко — його довго не зберігатимеш. Пропаде. Отож гроші є. Але де вони? Чому так довго не повертаються до господарств?

На цю тему я неодноразово говорив із селянами. Одні кажуть, що все робиться навмисне, аби роздратувати людей, підняти їх проти демократії, суверенітету держави, повернути Україну до «союзу республик свободных». Другі стверджують, що причина криється в некомпетентності, байдужості урядових осіб до сільськогосподарських проблем. І взагалі — із селян завжди по сім шкур задарма здирали, навіть не питаючи, боляче їм чи ні. Мовляв, і без грошей проживуть, з картоплини на картоплину переб'ються. До того ж смирні, терплячі, совісні — не допустять, щоб увесь урожай у полі згинув, а вся худоба ратиці відкинула.

— Чим далі, тим глибше занурюємося в борги, — говорить Олександр Станіславович. — Уже винні 51 мільйон карбованців за електроенергію, і нам погрожують відрізати дроти електромережі. Якщо цю погрозу виконають, то господарству кінець! Гірко про це казати, але ми вже в борг взяли деревину, щоб із неї робити домовини для померлих. Коли ж не розрахуємося, більше не дадуть. У чому тоді ховати? Я головою працюю лише п'ять місяців, а вже забув, що таке гроші. Або щось продаю, або щось відпускаю на бартер. Так, наприклад, за 20 тонн цукру придбали трактор, адже чотири роки, як наш автопарк не оновлюється. За цукор дістаємо і пальне. Здати б бички, але м'ясокомбінат не приймає, бо майже припинив виробництво. Отож до споживача може надійти «застаріле» м'ясо, а для нас це великі додаткові збитки, бо на «зайвих» бичків мусимо витрачати дорогі корми, віднімаючи їх від іншої худоби.

Трилиси — одне з найбільших сіл району. Колись сюди привозили навіть іноземних туристів, щоб показати місце поховання розстріляних тут декабристів із Південного товариства, двоповерхові котеджі, споруджені за рахунок колгоспу, чудовий будинок культури, мальовничу природу... Нині туристів сюди не возять. Та трилисці за цим не сумують. Вони раді, що хоч не всі автобусні рейси, які зв'язують село з райцентром, відмінили.

— До колгоспу мало хто йде, — веде далі розповідь Олександр Станіславович. — Одні до Фастова їздять, другі влаштувалися на спиртному заводі, розташованому на території господарства. Там і робота нормована, і заробітки вищі, і два вихідних на тиждень. А в колгоспі треба від зорі до зорі працювати і гадати, коли ж тобі за твою працю врешті-решт заплатять. Ось і доводиться приймати на сезонну роботу приїжджих.

Нині в Трилисах будівництво завмерло. Почали газифікувати село, та так і не завершили. Заізолювати 400 метрів труб, і для того, щоб їх зварити і закопати, на початку року потрібно було 100 мільйонів карбованців. Коли зібрали відповідну суму, то з'ясувалося, що ці роботи вже «тягнуть» не на сто, а на 500 мільйонів. Знову продавати цукор, гречку? Але ж їх запаси не безмежні. А тут ще й держконтракт.

— Уклали ми його на цукор, зерно і кукурудзу, — зітхає Петренко. — А коли розібралися, за голови схопилися: якщо навіть упораємося на всі сто відсотків, все одно будемо винні державі. Бо ціни на пальне, добриво, гербіциди тощо значно вищі за ціни на сільськогосподарську продукцію. Тобто ми працюватимемо «на дядечка» і ніколи не вилізємо з боргів.

Що ж, недарма на сесії Верховної Ради один із депутатів ще взимку закликав селян не зв'язувати себе контрактами з монстром, ім'я якому — держава. А в березні цього року Асоціація фермерів України прийняла і розповсюдила заяву «Про новий обман через бартерну операцію між Кабінетом міністрів України (виконавчою владою держави) і сільськогосподарськими товаровиробниками», в якій рекомендувалося уважно поставитися до укладання контрактів. «Інакше, — говорилося в заяві, — це буде просто новим прихованим грабунком товаровиробників державними структурами». В таких випадках у народі кажуть: «Як у воду дивилися».

— А що ж районні керівники? — поцікавився я. — Втручаються у ваші справи? Допомагають чи лише вимагають?

— За п'ять місяців мого головування до нашого господарства ще ніхто з району не приїздив. Живемо самі по собі.

Пригадую, як наприкінці 80-х років я зустрівся з головою колгоспу «Дружба» Анатолієм Тютюнником, який першим і єдиним у Карлівському районі Полтавської області розділив господарство на орендні бригади. Щоправда, створювали їх самі ж колгоспники — бригади формували друзі, однодумці, перевірені у роботі, житті. Ледарів, п'яниць, прогульників до себе не брали. У колгоспі відкрили свою пекарню, цех копченостей, продукцію яких миттю розкуповували в райцентрі.

За рік «Дружба» розрахувалася з боргами і поклала до каси мільйон карбованців прибутку. Колгоспники одержали найбільші в районі зарплати. Дехто міг відразу ж придбати легковий автомобіль чи ще якісь дорогі речі. Район загув, мов вулик. Селяни почали вимагати такої організації праці, як і в «Дружбі». Районне ж керівництво переповнилося гнівом. Як це так? Тютюнник хоче вислизнути з-під їхнього контролю і господарювати, як йому заманеться?!

Здавалося б, радіти треба, що колгосп і люди почали жити по-новому, в достатку, але... «Кремлівський мрійник!» —глузливо охарактеризували Тютюнника в райкомі партії.

— У мене аж дві бухгалтерії, — сумно усміхався Анатолій Федорович. — Перша — моя, тобто орендного підприємства. Друга — державна. Моя працює на господарство, державна відсилає звіти про нашу роботу до райкому партії та райвиконкому. Скільки не просив прибрати другу бухгалтерію, адже моя може прозвітувати, — ні в яку! Не хочуть залишати мене без нагляду.

Матеріал був підготовлений для одного з республіканських журналів, але він так і не побачив світ. Тютюнника «погнали». «Чому?» — запитав я одного з працівників райкому партії. «Багато захотів» — відрізав той.

Так, ми звикли жити крайнощами, прудко перескакувати від одного борту човна до другого. Ще вчора переконували всіх, що релігія — опіум для народу, а сьогодні вже поспішаємо до церкви і запевняємо привселюдно, що в душі зажди були віруючими. Учора прославляли того чи іншого літератора, вченого, полководця, а нині пишемо про них статті, книги, доводячи, що це були звичайнісінькі нездари, безсоромні кар'єристи, зрадники інтересів свого народу. Учора міцно «закручували гайки» головам колгоспів, у чомусь допомагали, заохочували, у чомусь доводили їх до лікарняних ліжок, та без «турботи» не залишали. Нині ж до колгоспів з боку владних структур нуль уваги. Є тільки шкурний інтерес: виконай, здай за кабальним держконтрактом зерно, цукрові буряки і соняшник, а все інше не хвилює. «Голос України» й інші газети неодноразово повідомляли, що колгоспи змушені згодовувати молоко свиням чи просто виливати його в канави, що частина торішнього врожаю так і загинула в полі (наша сором'язлива статистика не опублікувала про це [illegible] них), що вигідніше викорчувати [illegible]ки і виноградники, бо тут витрати і виручка, що Гуллівер поруч із ліліпутом... Але ж і за те, що здали, держава місяцями не повертає гроші!

Страйк доярок у Фастівському районі — тривожний сигнал. Селяни вже не витримують знущання з себе, зі своєї праці! І терпець може врешті урватися. А колгоспники — не шахтарі. Ті можуть і рік сидіти на центральних площах міст, стукаючи касками об бетонні плити чи асфальт, — від цього вугілля не згниє, воно цілісіньким залишиться під землею і його й через тисячу літ можна видати на-гора! А ось те, що плодоносить на колгоспних нивах, у садках, те, що вирощується в корівниках, свинарниках, на птахофермах, у кошарах, без догляду не витримає і кількох днів — загине.

Сам селянин виживе — має своє господарство. А ось городяни... За кордон їм не допоможе. І якщо [illegible]госпники будуть страйкувати, горо[illegible]ни масово рушать на села. Грабувати городи, садки, погреби, курники, клуні... Хоча це вже робиться й тепер, про що свідчать опубліковані в пресі міліцейські зведення.

Нехай ніхто не подумає, що я нагнітаю обстановку, тим більше — навмисне. Ні, вона й без мого втручання нагнічена. І хвала Богу, що селяни у нас такі терплячі, що в тяжких умовах щось вигадують, мудрують, викручуються, аби на нашому столі був хліб і до хліба.

...За весь час розмови Олександр Станіславович не усміхнувся жодного разу. По очах бачив, що розповідає він про те, що мене цікавить, а думає про те, що йому болить.

— І не закрадалася думка махнути на все рукою й покинути оцей кабінет голови? — запитав я.

— Ні. Люди довірили мені керівництво господарством, поклавши на мене надії, а я — в кущі? Хотілося б одного — порядку. В усьому. В цінах на промислову і сільськогосподарську продукцію, у податковій, банківській системах, у торгівлі... Питання, бути чи не бути колгоспам, треба поки що відкласти, бо фермери в таких умовах, як нині, справді не нагодують державу. Їх у нашому селі лише два. Та й вони, певне, скоро полишать цю справу. Ні грошей у них, ні техніки, ні добрив! І жодного просвітку попереду. Отож держава ще довгенько триматиметься на колективних господарствах.

Триматиметься, Олександре Станіславовичу, якщо сама їх і не розвалить. А руйнувати дуже просто і легко. Недарма ж кажуть: «Ламати — не будувати».

Київська область.

Фотоколаж Михайла САЧКА.

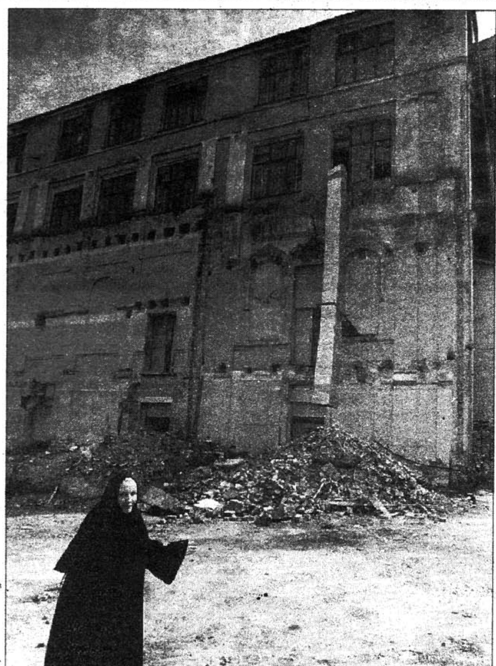

Михайло САЧКО, фотожурналіст

Будні жіночого монастиря

Свято-Флорівський Вознесенський монастир, що на Подолі в Києві, — історична пам'ятка і справжня окраса найдревнішого району нашої столиці. Тут правиться служба, сюди приходять не лише віруючі, а й екскурсанти, які милуються чудовою архітектурою, розписами, заводять відверті розмови з черницями.

З дозволу матушки ігумені я зробив кілька знімків. На мій погляд, у монастирі звичайне життя, звичайні люди. І все-таки тут свої закони, правила, стосунки, погляди на мирське буття, духовність. І немає тої суєти суєт, політичного галасу, метушні, до чого ми, на жаль, уже звикли і що вважаємо за істинне життя та активну діяльність. Тож коли виходиш звідси, то справді потрапляєш в інший світ, який люди створили самі собі. Якби ж то лише для добра...

«Рада допомогти вашим дітям»

Гості України

Дитяче відділення залізничної клінічної лікарні Києва нещодавно приймало гостю з Австрії. Пані Корнелія Вінтершпергер — депутат парламенту Верхньої Австрії, президент партії вільних лібералів і просто енергійна та вродлива жінка — приїхала до Києва на запрошення Українського фонду міжнародного молодіжного співробітництва «Лідер» і привезла медикаменти, яких гостро потребує лікарня, дитячі іграшки та ласощі.

Разом з головним лікарем Оленою Павлівною Братусь пані Корнелія вручила кожній дитині гостинці. А потім відповіла на кілька наших запитань.

— Скажіть, чому саме в Київ ви вирішили привезти гуманітарну допомогу?

— Два роки тому відбувся візит парламентської делегації Верхньої Австрії в Україну. Потім ми приймали делегацію України в себе. Під час цих зустрічей я познайомилася з чудовими людьми. Директор міжнародних програм УФММС Тетяна Анатоліївна Бондаренко багато розповідала про нестачу медикаментів для дітей. Я вирішила надати посильну для мене допомогу. Гадаю, це не остання моя поїздка, хочу все побачити на власні очі, дізнатися, чим ще можна допомогти. Про це розпитала лікарів, які складуть список потрібних медикаментів.

— Існує думка, що в гуманітарній допомозі є щось принизливе, що Україна повинна сама прагнути виходити з економічної кризи. Що ви можете сказати з цього приводу?

— Вважаю, що у допомозі медикаментами немає нічого принизливого. Це нормально, адже йдеться про здоров'я, а часом й про життя дитини.

— Чи є у вас сім'я, діти?

— Так, у мене, звичайно, є сім'я: чоловік, 19-річна донька. Ідею цієї поїздки всі мої знайомі, друзі сприйняли позитивно, а моя сім'я дуже мені допомагала.

Тетяна РИБАЛЬЧЕНКО,
головний спеціаліст з молодіжних питань Українського молодіжного агентства (УМА).

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

«Ковбасу і сало віддайте добровільно», — пропонують українцям, які прилітають до Америки

«Авіалінії України» стали тридцятою компанією, яка здійснює польоти до Чикаго. Україна першою з країн СНД розпочала сюди регулярні польоти.

О. Хара — найбільший аеропорт світу, справжній гігант, будівництво якого обійшлося в 615 мільйонів доларів. Це споруда XXI століття. Кожні 20 секунд тут на восьми смугах здійснюється зліт-посадка авіалайнера.

Обслуговує аеропорт понад 50 тисяч чоловік, а за рік тут пройшло 64 мільйони пасажирів. Проте коли ми прибули, а потім і прямували на посадку, то інших пасажирів не бачили. Службовці обслуговували надзвичайно уважно і ввічливо, але ковбасу й сало запропонували віддати добровільно.

На прес-конференції в аеропорту більше запитань було в тутешніх потенційних пасажирів, ніж у журналістів обох країн. Запитували і про вартість квитків, і про сервіс, але найбільше — про те, чи здійснюватимуться рейси не тільки в Київ, а й у Львів, Івано-Франківськ, Стрий.

— Польоти через Атлантику стають дедалі вигіднішими, — сказав віце-президент компанії «Авіалінії України» Володимир Борисовський. — Більше пасажирів, а зворотні рейси ми робимо безпосадочними, що заощаджує не лише час, а й кошти. Безпомилково було визначено ринок перевезень і цього разу. Чикаго — місто торгівлі, тож до нього мають особливий інтерес підприємці. І, звичайно, нас підтримують українці, а їх тут мешкає понад 200 тисяч, — вони прагнуть літати тільки нашими авіалініями. До речі, на найближчі рейси усі квитки вже продано.

А заклопотані господарі влаштували для українських журналістів кількагодинну екскурсію по Чикаго. Місто й справді виправдовує свою репутацію ділового центру. Якщо вдень тут снують заклопотані люди, то ввечері його центральна частина завмирає. Бо сім мільйонів жителів Чикаго мешкають за містом, переважно в одноповерхових котеджах. Правда, ще 26 мільйонів уже знають міські квартали. А передмістя, поділене на правильні квадрати стрімкими магістралями — жодних тобі провулочків і тупичків! — виглядає згори не менш цікаво, ніж хмарочоси. Адже біля кожного будинку — басейн, як правило, круглий. Тому складається враження, ніби з землі на тебе дивляться тисячі й тисячі голубих очей.

В Чикаго за 160 років його існування набудовано чимало усіляких див. Скажімо, перший в світі справжній хмарочос, якому вже 103 роки і який має 66 поверхів, і найвищий у місті, що має назву Сірс, — 110 поверхів. А дві чудернацькі висотні «кукурудзини», де на перших двадцяти поверхах розташувалися відкриті гаражі для автомобілів без будь-яких огорож чи принаймні скла? Залишається лише дивуватися, як жоден з них не «промахнувся», виїжджаючи з цієї стоянки.

Та чи найбільше диво — озеро Мічиган, на берегах якого й розташувалося місто. Ще 20 років тому воно було таким забрудненим, що купатися в ньому було небезпечно для життя. Нині ж завдяки старанням міських властей і городян з нього беруть воду для пиття.

І хіба не диво, що всі без винятку будинки в Чикаго миють вісім разів на рік, а кам'яні стільки ж разів чистять? Тому місто сяє, як нова копійка.

А про район, який називають українським селом, наш гід — пані Марта сказала: «Видно, що тут українці живуть, — так чистенько, ніби в селі у нашій Україні».

Побували ми і в Генеральному консульстві України в Чикаго, де з нагоди інавгураційного рейсу генеральний консул Анатолій Олійник робив прийом. Гості, а всі почувалися тут як удома, бо видно було, що вони бажані тут, жаліли і його, і консула Анатолія Толкачова: їх лише двоє, а роботи — на десятьох. І ще просили: передайте урядові, хай викупить будинок консульства (до речі, надзвичайно гарний), бо орендувати його невигідно. Передаю.

При відльоті пасажири з інших рейсів усміхалися нам і вітали, адже стойки реєстрації були заквітчані чудово аранжованими квітами українських національних кольорів. Жовті гвоздики з кокетливими блакитними бантами прикрашали строгі костюми дівчат, які обслуговували перший рейс «Авіалінії України». Вони усміхалися і щирою українською бажали щасливої дороги. Хай буде вона такою й для тисяч майбутніх пасажирів.

Київ—Чикаго—Київ.

На знімках: так зустрічають українців у Чикаго (з хлібом віце-президент компанії «Авіалінії України» В. Борисовський); Чикаго з висоти пташиного польоту.

Майкл Джексон одружився. З дочкою Елвіса Преслі

Сенсація

Ще не влягися пристрасті після скандальних викриттів, пов'язаних з пікантними нахилами Майкла Джексона, як він підніс прихильникам свого хисту нову несподіванку. Йдеться про цивільний шлюб, який взяли у Домініканській Республіці Майкл і Лайза Мері Преслі, дочка легендарного Елвіса.

Цю сенсаційну новину знову підтвердив днями домініканський суддя Уго Альварес Перес, котрий реєстрував одруження. Мало того, він надав у розпорядження журналістів копію свідоцтва про шлюб за всіма належними печатками та підписами.

За словами судді, кілька місяців тому до нього звернувся з конфіденційним проханням його приятель — один з адвокатів Джексона. Йшлося про шлюб між Майклом і Лайзою у Домініканській Республіці, де закони вирізняються винятковою простотою як для реєстрації шлюбів, так і для їх розірвання. Проте навіть ці закони не передбачали того, чого хотілося Джексону. А хотів він узяти шлюб «на небесах», тобто на борту свого «Боїнга-727», що перебував би в польоті над територією Домініканської Республіки. «Це неможливо», — відповів суддя Перес, ще раз переглянувши звід місцевих законів. І запропонував «земний» варіант: розписати молодят у своєму будинку, на околиці міста Ла Вега, що в 130 кілометрах від Санто-Домінго.

Як розповів далі суддя, він дав слово не розголошувати факт шлюбу і навіть попередньо відіслав з дому своїх дітей та служницю. Однак кілька днів тому, як стверджує Перес, з ним зв'язалися два американські кореспонденти з журналів «Тайм» і «Нешнл Інквайрер». Вони заявили, що про все знають, мають докази і намір надати їм розголосу. Після цього, сказав суддя, він і наважився повідати про цю історію журналістам.

Новина приголомшила мисливців за сенсаціями, які пильнують на Заході кожен крок Джексона і подібних до нього «зірок» шоу-бізнесу. В оточенні Майкла відразу спростували інформацію Переса, тоді як Лайзині адвокати були не такі категоричні. Вони заявили, що мусять проконсультуватися зі своєю клієнткою, щоб отримати «більш повні дані».

Хоч би як там було, шлюб не загрожує Майклові нічим, окрім нової хвилі рекламного галасу навколо його імені. Сам він у свої 35 років жодного разу не був одружений і навіть не мав «офіційної» нареченої, хоча два роки тому зізнався в одному з інтерв'ю, що є в нього «єдине кохання» — акторка Брук Шілдз. Що ж до 26-річної Лайзи Преслі, то вона у квітні подала на розлучення зі своїм чоловіком музикантом Денні Кіфом, від якого після шестирічного шлюбу має двох дочок.

Якщо нещодавні скандальні викриття мало не пустили музичну імперію Джексона на дно, то теперішнє «викриття» може допомогти йому випливти. Образ одруженого Майкла, певне, пом'якшить громадську думку, настроєну щодо нього останнім часом вельми негативно.

Валерій КУЧЕРОВ.

Мехіко.

Подвійний трофей

Фотофакт

Три години «воював» польський рибалка Едвард Сучоський з велетенським сомом, який потрапив йому на гачок. Коли рибину вдалося витягнути на берег, її довжина виявилася більш як 195 см, а у роті в неї стирчала нещодавно схоплена качка. Загалом польський район Мазури, де багато мальовничих озер, уже давно приваблює до себе завзятих рибалок. А рекордом цих місць свого часу став сом завдовжки 2,5 метра і вагою 70 кг.

На знімку: трофей рибалки.

Все нижченаписане — лиш помітки на берегах книги, ще ніким не написаної, але вона конче повинна колись з'явитися. Це книга про киян-неофітів, про всіх, хто прийшов сюди з хуторів, гір, лісів і степів України, і про те, що було з цими пришельцями далі. Це буде драматична книга — якщо її хтось зуміє написати як слід.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ПІВТОРА КОЛІНА

Присвячується Володимиру Скачку

У Рея Бредбері в «Марсіанських хроніках» є відчайдушне місце — коли негри покидають Америку й відлітають на Марс. О, коли б щось таке трапилось у Києві — але не з неграми, а з київськими селюками, киянами в першому коліні, точніше, напівкиянами в першому коліні. Ой, що б то було! За одну ніч ми позбулись би президента країни, майже всього уряду, спікера парламенту, ми втратили б міліцію, весь молодший медперсонал, зникли б двірники, письменники, будівельники, пекарі, продавці й водії громадського транспорту. Порожнім містом їздили б тільки таксі — тут все гаразд, бо «рогатих» у таксисти не приймають.

***

Після того Київ, як це не парадоксально, можливо, заговорив би по-українськи.

***

... Не виключено, що за першою хвилею втікачів ринула б і друга, може, трохи менша — діти київських селюків і навіть якась частина корінних (якщо вони взагалі є в природі) киян.

Що не кажи — Київ є ефемерне місто, місто-міраж.

***

Все життя киянина-неофіта — від перших несміливих кроків по Хрещатику до подорожі на Берківці — то біль, нехай і прихований. Приклад — Григір Тютюнник. У нього все — про село, але це література не для села. А ще кажуть, що у нас «сільська» культура. Дуже навіть міська! Культура людей, яким не дано вмерти вдома. Тютюнник, здається, пішов з життя якраз не в міській хаті.

***

У Києві живе багато галичан, хоч у них там немало прекрасних міст. Чому? Академік Зелінський вважає, що галичани — то кияни, зогнані на захід ще монголами, і до Києва вони просто повертаються. То чому ж тоді їхні душі так болять за місцем вигнання? Чи не тому, що там — схованка від усіх на світі «монголів»?

***

Якось на третьому (!) курсі мені знадобився письменник Ю.Смолич. Я знав, що він живе десь неподалік метро «Хрещатик». Де саме? Треба було зазирнути до якогось довідника, але це не спало на думку, я просто вийшов з метро й запитав першого- ліпшого пацана, де тут живе Смолич. Селюцька звичка! Він подивився на мене, як на ідіота. Я теж подивився на нього як на ідіота. Обидва мали рацію.

***

Ось ти живеш, ніби вже обвикся у Києві, ось у тебе з'являється син, ти їдеш з ним, нарешті, до баби, на село, ти торжествуєш за себе й за нього, бо це — свято повернення ДОДОМУ, ти його, малого, уявляєш собою, малим .... а вже наступного дня він плаче й каже:

— Тату, я хочу додому.

— Та ми ж вдома, синку!

— Ні, ми у баби, наш дім — у Києві!

Ти відчуваєш себе Тарасом Бульбою. Ти дурним голосом гримаєш на бідну дитину, твоя мати заступається за онука, і ти в розпачі йдеш за повітку, в бур'яни, туди, де у твоєму дитинстві було місце для задушевного плакання, і там остаточно розумієш, що ти наробив, покинувши колись цей благословенний двір.

***

Юні сільські романтики! Утішаючи маму й себе, він каже при від'їзді: якщо до тридцяти (сорока) років я там, у Києві, нічого видатного не досягну, я повернуся, мамо. Мама щасливо всміхається крізь сльози. У тій, ненаписаній, книзі має бути статистика: скільки таких змогло повернутися. У тій книзі має бути й ось такий персонаж: щоразу їдучи з села до Києва, він жорстоко напивається в райцентрі, щоб дорогою, в електричці, менше мучитися. Я знав такого. Цікаво, що назад, з Києва, він завжди їхав тверезий і урочистий, немов до церкви йшов.

***

Перша і більша частина життя киянина-неофіта йде на чекання міської квартири. В середньому це років двадцять, небагато й немало. Дивно, але ці двадцять років позбавлені душевного драматизму. Удар підстерігає тебе тоді, коли ти, нарешті, одержуєш ту квартиру. Вона ще порожня. Перша ніч. Лежиш на підлозі, дивишся в стелю, й скоса — на незвичі чотири стіни, і раптом, сама собою, спливає думка: невже оце тут я і вмру? Не хочеться...

***

«Провінціє кохана!» — вигукнув мужній Сірано де Бержерак на полі бою, побачивши смерть. Так діти, злякавшись, кричать: «Мамо!»

***

Щемне відчуття: тобі вже за тридцять, й старий штамп у паспорті (село Лысовка-Борисовка, прописан постоянно) доводиться міняти на інший штамп, київський. Виявляється, оте «прописан постоянно» всі ці роки гріло тобі душу, хоч ти там і не жив. І ось — все, штамп поміняли...

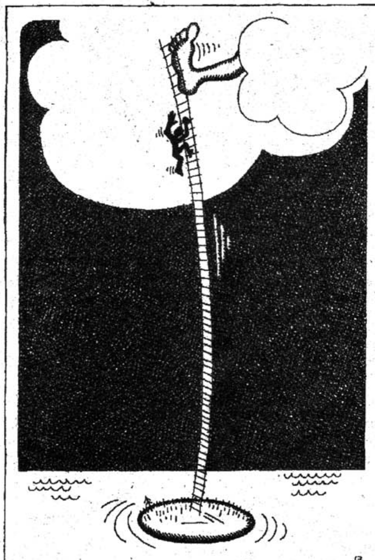
З паспортом — ще одна історія. Переходжу вулицю на червоне світло. Тут як тут — міліціонер. Зазирнув у паспорт, читає вголос: «Лысовка-Борисовка, прописан постоянно» і бурчить:

— Ото и сидел бы себе там, у своей Лысовке-Борисовке, когда не умеешь по тротуарам ходить...

Він був дуже сердитий. Але не оштрафував. Здогадуюся, чому.

***

... неначе люди подуріли...
... і діточок своїх ведуть...

Справді, чому вони всіма силами випихають нас сюди?

Колись, на якихось сільських зборах чув — чиясь мати плакала й казала:

— Мені так своїх дітей жалко, що аж не знаю як — але вам (голові колгоспу) я їх не оддам, хай краще їдуть у Київ, а я за ними плакатиму тут.

***

Я в юності любив Маркса. Бо він говорив про стирання граней між селом і містом. Як же його було не любити? Перші кілька років київського життя я ходив по музеях та галереях і майже свідомо ... відбирав картини, які могли б висіти у нашому сільському клубі. Багатьох хороших художників жорстоко забракував! Потім порозумнішав. А шкода. А от іще: довелося знати кількох всесвітньо відомих артистів, але все одно найгеніальнішим артистом лишився для мене наш колгоспний фуражир Грицько Торішній, бачений у дитинстві на сцені сільського клубу, маленький такий дядечко, земля йому пухом. Нічого подібного не доводилося бачити потім. Мабуть, село — батьківщина унікумів. А Київ — ярмарок унікумів, зібраних звідусіль. Є різниця?

***

Ось сюжет для тієї ненаписаної книги. Жінка-киянка вранці каже чоловікові: «Ты во сне опять говорил по-украински. Это было так красиво. Почему ты мне никогда по-украински ни слова не сказал?» А він уперто мовчить. Він сам собі боїться признатися, що мова — це те, що лишилося там і чомусь несумісне з тим, що є тут. Це якась тиха інтифада. Ось чому мені здається, що Київ насмілився б заговорити по-українськи тільки після того, як селюки відлетіли б на Марс.

***

Цікаво було б знати, як вони одружуються, чи можлива така статистика? Хто і чому шукає в Києві собі пару зі свого кола, а хто і чому — з київського?

***

Втім ... у мене в селі є двоюрідний брат, ми сиділи за одною партою, у нас однаковісінькі імена й прізвища, навіть жінок наших звати однаково, навіть дочки наші народилися в одній райлікарні мало не в один день. Коли ми зрідка бачимось, він каже зло і серйозно:

— Давай поміняємось...

У кожного з нас свій біль. Дуже неоднаковий — але однаково болючий.

***

Знову ж таки цікаво: скільки сердець рано розірвалось отак на півдорозі поміж Києвом і хуторами?

***

Хто б написав отаку книгу? Хто б зібрав отакі свідчення — а трудність в тім, що багато з нас самі собі не признаються в усьому до кінця, не те що — комусь розповісти. Стрічаєшся: все добре, хату дали? Дали. Мені теж...

Це була б хороша книжка, з тих, що їх називають корисними.

Але боюся, що ті, хто вже на півтора коліна киянин, для себе ту книгу десь у душі вже таємно написали. А пацани, яким би слід її почитати — не читатимуть. Хоч вже відчувають неясний біль десь у коліні, біль не такий, як ото буває після футболу до ночі на вигоні під церквою, а якийсь інший, дивний і незрозумілий.

Ото воно і є, хлопці.

Хто напише таку книжку, земляки?

Малюнок
Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

КОЛЬОРОВА ПОСТАТЬ У ЧОРНО-БІЛІЙ ІСТОРІЇ

Що це за історія? Може, це історія гіркої самотності? Чи історія озброєного пограбування? Чи історія бридкого маніяка? Чи нещасного закоханого? Ні, це історія молодого вченого, який замість купувати акції і грати в гроші вибрав стиль життя, малозрозумілий для тих, хто вибирає тільки пепсі. Його зусиллями процвітає унікальний музей гончарства в Опішні. Людина написала дисертацію, що претендує на рівень докторської, проминувши планку кандидатської. Працює в досить новій для наших широт науці — етнології, яка, на відміну від етнографії, йде далі описовості, опановуючи найспектральніший аналіз в підходах до «етно». Отже, ви можете прочитати про межу між «цим» і «тим», «нашим» і «чужим», «культурним» і «антикультурним».

Існує давня наукова суперечка про те, хто кому мама — курка яйцю чи яйце курці. Цілком можливо, що істина тут є, і вона не посередині. Дозволимо собі висловити сподівання, що в разі остаточного визначення пріоритету сторону, названу не мамою, не буде репресовано. І громадськість поважатиме як чесноти яйця, так і чесноти курки...

Товсту монографію Олеся Пошивайла «Етнографія українського гончарства (Лівобережна Україна)» в редакції читали як бестселер. Мабуть, завдяки єдиній інтризі, що заслуговує на повагу, — інтризі інтелекту. На відміну від інтриг іншого гатунку, ця трапляється нечасто.

Але ми з вами не фахівці, тож можемо в складних сферах академічної науки сплутати уявне з тим, що є насправді. Тобто чорне з білим або яйце з куркою. Тож — слово фахівцям.

Платон Білецький, доктор мистецтвознавства, професор Української академії мистецтва:

— Лише такий етнолог і практик-гончар, як він, спроможний був створити це універсальне дослідження. Праця О. Пошивайла є справжньою енциклопедією українського гончарства, рівноцінної якій нема в інших народів.

Леонід Сморж, доктор філософських наук, професор Київського державного педуніверситету:

— Як глибоке, узагальнене, новаторське дослідження, дисертація О. Пошивайла відкриває широкий простір для подальших пошуків учених цілого комплексу наук, в тому числі історії культури, етнографії, археології, соціальної психології, мистецтвознавства і навіть філософії.

Юрій Лащук, доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського університету:

— Хоч тепер ми часто чуємо, що доба вчених-одинаків минула, і при цьому наголошують на ролі дослідницьких колективів, та все ж головне — особа вченого, його талант, геніальність в процесі розроблення ідеї, тобто якісні зміни в науці, генеруються окремими найвидатнішими постатями. До таких належить О. Пошивайло, наукові здобутки якого дозволяють поставити його ім'я в один ряд з такими етнографами, як Павло Чубинський, Володимир Гнатюк чи Роман Герасимчук.

Олександр Бобринський, доктор історичних наук, провідний науковий співробітник Інституту археології Російської АН (Москва):

— Дисертант не просто сформований дослідник, а провідний фахівець у обраній ним галузі.

Валентин Зеленчук, член-кореспондент АН Молдови, завідувач відділу загальних проблем етнографії Інституту етнографії і фольклору Молдови (Кишинів):

— Багато розділів мають справді енциклопедичний характер.

Степан Макарчук, доктор історичних наук, завідувач кафедри історії та етнографії України Львівського держуніверситету:

— Дисертант, обмеживши об'єкт і предмет дослідження територією історичної Гетьманщини, поставив собі за мету здійснити дослідження з усіх відомих науці параметрів гончарства як соціального, історичного, професійного, мистецького й сакрального явища.

Володимир Качкан, доктор філологічних наук, академік АН Вищої школи України, професор Київського університету:

— І наукова концепція створення О. Пошивайлом Музею гончарства в Опішні, й пошуково-наукові експедиції, і, на подив, плідна науково-видавнича діяльність — усе це щасливо підсумовується в єдиний переконливий висновок: в українській науці з'явився не зайда, не щасливчик-випадковець, кимось «заявлений» і підтриманий, а молода, справді чесна, працьовита, обдарована й свідома своєї важезної праці людина.

Леонід Новиченко, академік НАН, доктор філологічних наук, професор Інституту літератури НАН:

— Доходжу висновку, що маємо справу з далеко не пересічним науковим дослідженням не тільки етнографічного, а й загального культурологічного характеру. Величезний масив конкретики з історії, географії, технології, естетики, звичаєвості українського лівобережного гончарства поєднано тут з цікавими виходами на такі узагальнюючі й «найсучасніші» з методологічного погляду поняття, як символіка гончарства, семіотичні функції його виробів...

У відгуку Російського етнографічного музею (Санкт-Петербург) роботу охарактеризовано «безумовно новаторською», **НДІ Російської АН «Музей антропології й етнографії імені Петра Великого» (Санкт-Петербург)** назвав її «принципово новим видом етнографічного дослідження». Одне слово, історія ця — щаслива...

Серед півтора десятка схожих відгуків був один протилежного змісту — провідної організації, Інституту народознавства НАН України, підготовлений кандидатом історичних наук Р. Сілецьким. Зачитали лише цей відгук, який, втім, отримав оцінку поверхового. Про позитивні лише згадали. Результати таємного голосування спеціалізованої вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклористики й етнології НАН України приголомшили: вісім голосів — за, сім — проти. Дисертацію «провалили». В будь-якому разі елементарна етика вимагала попередньої «негативності» у обговоренні. Цього не було. На знак протесту «проти аморальності, безпринципності, інтриганства» п'ятеро членів ради — Анатолій Пономарьов, Григорій Логвин, Людмила Міляєва, Василь Афанасьєв і Всеволод Наулко — заявили про свій вихід з ученої ради. В ситуації НП якось забулося, що в разі ненадання наукового ступеня доктора належить розглянути питання надання наукового ступеня кандидата. Зайве казати, що вчені з Росії, які знали роботу О. Пошивайла, одразу запропонували йому захист в Російській Федерації. І не забули згодом йому про це нагадати.

Не будемо робити висновків. Хоч так і тягне перефразувати знамениту репліку булгаківської нечистої сили: «Ну як його не «зарубати»? Його обов'язково треба було «зарубати»!

Ми попросили прокоментувати вихід зі складу ученої ради президента Міжнародного наукового братства українських антропологів, етнографів і демографів, доктора історичних наук Анатолія Пономарьова. Як справжній науковець, він зобразив підводні течії цієї дивної історії.

— Те, що сталося на захисті дисертації Олеся Пошивайла, до певної міри символічно й виходить далеко за межі цієї конкретної події. Висвітилися глибинні проблеми української науки й української ментальності, на тлі яких, власне, тільки й можна зрозуміти результати того, що сталося.

Останнє можна кваліфікувати як «ефект здивованості» — надто вже багато під час захисту було дивних речей. Насамперед кричуща невідповідність між рецензією зовнішньої організації (Львівського інституту народознавства) і реакцією на дисертацію з боку наукової громадськості, яку вчена рада, по суті, знехтувала. А тим часом на дисертацію (власне, на монографію) відгукнулися видатні вчені: всесвітньовідомий етнолог С. Арутюнов (Москва), визнаний у науковому світі кераміст О. Бобринський (Москва), відомий етнограф з Молдови В. Зеленчук, відомі далеко за межами України українські вчені — філолог М. Попович, діалектолог П. Гриценко, народознавець В. Качкан, мистецтвознавець Г. Логвин, літературознавець Л. Новиченко — вчені не тільки за суттю, а й духом.

Проте, спираючись на негативність так званого «зовнішнього відгуку», спеціалізована вчена рада не побачила в дисертації нове явище в етнологічній науці. А дисертант, до речі, відступив від уторованого в етнографії шляху — простого описання явища, подавши через системний аналіз гончарства духовну картину світу українства.

Дивною видається і непоміченість того очевидного факту, що дисертація О. Пошивайла — поки що єдине в Україні дослідження, яке має вихід у практику — решта, на жаль, залишаються незапитаними українським суспільством. Пошивайло не тільки дослідив глибинні витоки гончарських традицій в Україні, але й, спираючись на них, створив в одному з її традиційних центрів — Опішні — Національний музей-заповідник, рівного якому, мабуть, немає в світі. По суті, це не просто музей, а справжній центр духовного відродження українців: там створюють фундаментальну книгозбірню, діє видавничий центр, допомагаючи у наш скрутний час видавати праці українських вчених гуманітарного профілю, постійно влаштовують творчі семінари майстрів, письменників, учених з усієї України та багатьох країн світу.

У відгуку проглядає руйнівна позиція рецензентів, неприйнятна в науці. Один з її аспектів — протиставлення Західної України Східній, яке слід розуміти так: Західна Україна (а насамперед Львів) є центром етнічності, ментальності та духовності українців. Ядром української культури й науки. Східна Україна геть уся зденаціоналізована, зрусифікована і зруйнована. На цю ідею, власне, спрямовані всі принципові зауваження рецензентів: опішнянське гончарство, пишуть вони, могло дістати поштовх до розвитку лише завдяки майстрам із західних областей України. Такі контакти справді були, але вони були епізодичні й поодинокі, мало того — майстри із західних центрів гончарства представляли той напрям, зокрема розпису, який сформувався в Опішні ще до зафіксованих архівними джерелами контактів із західноукраїнськими майстрами. Олесь Пошивайло, до речі, блискуче спростував особливо нині поширену серед західної української діаспори думку про етнокультурний занепад східних районів України. І не тільки теоретично, а й практично.

Усупереч усім руйнівним процесам не згасла національна душа українців і не може згаснути, бо живиться глибинними етногенетичними коріннями, які зав'язувалися на Наддніпрянщині, на Лівобережжі. На «окраїні», а точніше — на Порубіжжі (чи не звідси й назва «Україна»?) двох могутніх, але різних культур: європейської і азіатської, слов'янської і культури Великого Степу — консолідувався український етнос, завершивши цей процес утворенням держави — Київської Русі. Там же, але пізніше, у XV—XVII століттях український етнос набував національних ознак, реалізувавши споконвічну національну ідею здобуття незалежності та утворення держави — козацької республіки, Запорозької Січі. Звідси пішла могутня хвиля козацького духу української ментальності та козацького типу культури, поширившись на все українство. Отже, роль Лівобережжя в етногенетичному процесі мовби й не викликає заперечень. Тим прикріші спростування цього визнаного факту рецензентами на догоду політизованій концепції.

Під ідеєю виняткової західноукраїнської ментальності немає наукового підґрунтя, адже з огляду на історичну долю українців їхня ментальність надзвичайно строката й регіональна: вона обіймає і наддніпрянську, й подільську, й волинську, й галицьку, й поліську, й буковинську, й запорізьку, й слобідську, й деякі інші типи, котрі на етнічному рівні — цілком рівнозначні, а на загальнонаціональному та державному рівнях становлять цілісну українську ментальність. Але те, що є етнографічна розмаїтість українців, факт: це треба визнати і з цим треба рахуватися, не даючи підстав для міжетнічного розпалювання суперечностей: етнографічне розмаїття не означає різносортності українців. Мало того, згідно з етнологічними теоріями цілісність нації забезпечується саме розмаїттю її етнічної та етнокультурної структур.

Зовнішній відгук висвітив тривожну позицію — спробу політизувати науку.

На жаль, руйнація української науки набуває необоротного характеру: в умовах жебрацького її стану вчені з ім'ям їдуть за кордон, молодь тепер у науку майже не йде, а ті, хто в ній все ж таки залишився, не поспішають «захищатися» — яка користь від учених ступенів, коли вони недодають ні копійки до зарплати. До того ж і захист дисертацій тепер оплачують самі дисертанти: 5 мільйонів — сума немала.

На цьому тлі вже зовсім недоречна штучна перешкода науковому поступу молодих талановитих вчених — небайдужих до національно-культурної розбудови України, — завдяки яким, можливо, і збережеться українська наука і які, треба думати, зрушать її з консервативних підвалин...

Запрошуємо до розмови й «протилежну сторону». Щоб у читача не склалося враження, що це таки справді історія гіркої самотності, морального пограбування і нерозділеного кохання.

У Києві проходив командний чемпіонат України з легкої атлетики. Це була остання репетиція для наших спортсменів перед чемпіонатом Європи в Гельсінкі.

На знімку: Руслан Степанов з Хмельницького виграв змагання зі стрибків у висоту з результатом 228 см.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

«Чорноморець» — не сирота,

каже його новий головний тренер Леонід БУРЯК

Футбол

Ми вже ознайомили наших читачів з деякими змінами, які сталися в футбольних клубах вищої ліги. Але найпильнішу увагу, як на мене, викликали до переїзду з Тернополя до Одеси Леоніда Буряка. «Що ж найбільше спонукало до прийняття такого рішення?» — запитав Леоніда.

— Я — одесит. І, може, всі оці 23 роки мріяв повернутися до «Чорноморця». Хоча, якщо відверто, київське «Динамо» — головне в моєму житті. Втім, незалежно від мене спричинилася ситуація, завдяки якій опинився в рідному місті. Хоча і за «Нивою» шкодую. Адже в тернопільський клуб я вклав і здоров'я, і серце, і час. Однак не з моєї вини з колективу пішла велика група провідних гравців. А починати знову з нуля, знаєш, просто не цікаво. Адже це своєрідне тупцювання на місці.

— Оце вже вкотре за останні роки Одесу залишив Віктор Прокопенко. Сам по собі факт неординарний. Мабуть, допікли людині. То, може, спілкувався зі своїм попередником?

— Про причини від'їзду Віктора Євгеновича не знаю, та й не цікавлюсь, якщо відверто. З ним не спілкувався останнім часом.

— З якими планами прибув до міста свого дитинства?

— Грандіозними (сміється). Зрозуміло, що мрію створити команду європейського рівня. Щоб і вдома серед лідерів стабільно перебувала, даруючи людям футбол високої якості, і на європейській арені за хлопчиків для биття не вважалася. Та для цього, розумію, самої мрії замало. А для того, щоб вона стала реальністю, треба багато працювати, мати підтримку в місті і країні, зібрати боєздатний ансамбль, примусити його повірити в тренерські задумки.

— У якому ж стані прийняв команду?

— Не хочу кидати каміння в город попередників, але «Чорноморець» перебуває в аварійному стані. Нещодавній чемпіонат світу предметно показав нам: як ми ще відстаємо від провідних футбольних країн. Отож, треба не гаячи часу наздоганяти, щоб відрив не став катастрофічним.

— Тому посилення складу для тебе, напевно, — одне із головних завдань. До речі, чув, що збираєшся запросити Івана Яремчука...

— Жартівлива розмова у нас з Іваном справді відбулася в день матчу на презентації Міжнародного благодійницького фонду Олега Блохіна. Але в Яремчука ще тривалий контракт з КамАЗом. А коли завершиться, йому буде вже чимало років. Утім, не паспорт головне. Я, між іншим, і сам не в двадцять завершив футбольну кар'єру. І сьогодні, здається, в свої сорок один зіграв би не гірше, ніж окремі мої підопічні, вдвічі молодші. Отож, комплектуючи команду, звертатиму увагу виняткова на професіональні якості футболіста.

— І можеш конкретно назвати когось з новобранців? Це цікаво й тому, що пора переходів в Україні завершилася...

— За рахунок українських клубів поповнювати «Чорноморець» не планую. Новачків «вербуватимемо» з числа футболістів з ближнього зарубіжжя і українців, які грають на Заході. У вересні стартуватимемо в Кубку кубків. Тож напередодні матимете змогу познайомитися з окремими нашими новобранцями.

— Багато розмов велося останнім часом довкола нової бази клубу в селищі Чорноморці, яку зводили турецькі будівельники. То, може, на новосілля найближчим часом запросиш?

— Справді, база в Чорноморці буде чи не найкращою в Європі. На її будівництво витрачено три мільйони доларів. Але ось уже протягом чотирьох місяців йде тяганина з Чорноморським морським пароплавством (ЧМП). Зрозуміло, що дуже не хочеться окремим панам втрачати такий ласий шматок. Але нагадаю, що базу будували тільки для футбольної команди, і, гадаю, саме вона зрештою володітиме тим красивим будинком. Не збираємося відмовлятися і від старої бази на масиві Таїрова. Вона, після належного ремонту, здатна ефективно прислужитися і другій команді, і нашій зміні.

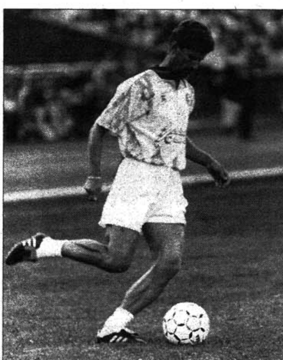
— Раніше «Чорноморець» опікали обком компартії, ЧМП, а хто ж його сьогоднішні «батьки»?

— Наш колектив, на щастя, — не сирота. Незабаром буде створено Акціонерне товариство ФК «Чорноморець». До нього увійдуть: українсько-італійське підприємство «Галаксі», колективи Південного та Іллічівського портів, гадаю, що й ЧМП від футболу не відхреститься.

— А коли ми почуємо про футбольні успіхи Буряка-сина?

— Андрій закінчив цього року республіканське училище олімпійського резерву. Тренувався багато часу під керівництвом Євгена Рудакова. Він теж — півзахисник. Можливо, спробує себе в «Чорноморці-2». Однак є маленький нюанс: син успішно склав іспити до КДУ на факультет міжнародного права. Отож, зачекаємо вердикту приймальної комісії...

***

На знімку: Леонід Буряк на полі Республіканського стадіону під час матчу зірок «Динамо» зі збірною світу минулої суботи.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Людмила ВЛАСЮК

СЕЗОН ПІД ЗНАКОМ ЗБІРНОЇ

Баскетбол

Чемпіонат Європи-97 з баскетболу серед жіночих команд може відбутися у нашій країні. Саме в Україну надійшла пропозиція провести цей престижний турнір, що ще раз свідчить про зростаючий рейтинг українського жіночого баскетболу. Безсумнівно, що відразу кілька пунктів у ньому додав недавній успіх національної збірної у відбірковому турнірі першості Європи-95. Фінальні змагання відбудуться влітку наступного року в чеському місті Брно, і незабаром збірна почне до них підготовку. Її головний тренер Володимир Рижов повідомив, що сезон для його підопічних буде як ніколи насиченим. Він почнеться 1 серпня тижневим збором в Угорщині, а потім протягом року передбачено цілу низку турнірів. До речі, серед них нема Ігор Доброї волі, що проходять у ці дні, куди баскетбольну збірну України не визнали за потрібне запросити...

Головні «віхи» в підготовчому циклі команди — різдвяні оглядини в грудні, а потім у лютому, коли планується зібрати всіх «збірниць», включаючи легіонерок. З останніми, здається, проблем не передбачається, хоча б з тієї причини, що за кордон у цьому році мають намір вирушити лише двоє — Людмила Назаренко, яка планує грати в Словенії, і Марина Ткаченко, яка переїздить з Німеччини до Угорщини. Більше того, повернулися додому Олена Вехова й Олена Варгун з Туреччини, а з Австралії повертається Діана Садовникова. Зрозуміло, поки що двері збірної відкриті, і не виключено, що її поповнять кілька молодих баскетболісток. «Ми проводимо пошук, насамперед, добрих нападаючих», — говорить головний тренер.

Він відзначив також, що недавно затверджена нова формула чемпіонату України цілком враховує інтереси збірної і тих чотирьох клубів, які беруть участь у розіграшах європейських клубів. Володимир Рижов, який є і в другому випадку зацікавленою особою — адже очолюване ним київське «Динамо» виступає в Кубку чемпіонів, розповів, що після першого кола визначаться дві шістки, які проведуть спарені матчі. Чемпіона буде названо відразу тільки в тому разі, якщо розрив в очках становитиме три й більше. Якщо ж менше, то відбудуться ігри за системою «плей-офф». «Найбільше запитань викликала та обстановка, що на першому етапі 12 команд проводять між собою тільки по одному матчу, — говорить В.Рижов. — Тим часом, це цілком виправдано ситуацією, що склалась у нашому баскетболі: надто велика різниця у класі багатьох команд—учасниць першості і нема сенсу зустрічатись зі слабкими командами більше, ніж один раз. Друга причина в тому, що перші два місяці чотири найсильніших клуби виступають в європейських кубкових турнірах і грати в цей час турами або виїздити на матчі внутрішнього чемпіонату до інших міст вони просто не зможуть».

Петро СТУГНА

«Крила України-94»

Така назва міжнародного авіаційно-спортивного фестивалю, який днями розпочнеться в столиці нашої держави

— Україна завжди мала великий авторитет серед авіамоделістів багатьох країн, — каже президент Федерації авіаційного спорту нашої країни Володимир Губський. — І не тільки авіамоделісти, а й представники інших видів спорту, пов'язаних з повітрям, як правило, становили більшість у колишніх збірних Союзу. Тому, враховуючи наші заслуги, Міжнародна федерація (ФАІ) доручила нам провести цього року чемпіонат світу з авіамодельного спорту серед юніорів та дорослий чемпіонат Європи...

Для довідки: на Україні вже проходили чемпіонати світу з авіамодельного спорту 1962, 1981, 1988, 1990 та 1993 років.

І от ми на порозі нових цікавих подій. Завтра почнеться один з наймасовіших і найпопулярніших етапів у розіграші Кубка світу — Кубок Олега Антонова, в якому візьмуть участь 250 спортсменів.

— Одразу ж за цим стартом розпочнеться юніорський чемпіонат світу, — розповів журналістам на прес-конференції його директор Михайло Захаров. — А завершить цей комплекс міжнародних змагань, присвячених річниці незалежності України, чемпіонат Європи. Серед його учасників заслужені майстри спорту дворазовий чемпіон світу Віктор Чоп з Одеси, чемпіон світу, чотирикратний чемпіон Європи черкащанин Євген Вербицький, майстри спорту міжнародного класу: чемпіон Європи Євген Горбань з Кривого Рогу та юніор Михайло Шуричин з Харкова. Усі заходи проходитимуть на аеродромах «Чайка» та «Бузова».

— Спортивні організації, на жаль, увагою нас не балують, — ділиться пан Володимир Губський. — А от Міністерство оборони на чолі з його керівником Віталієм Радецьким надає суттєву допомогу. До речі, 6 серпня, під час перерви між чемпіонатами, на аеродромі «Чайка» пройде велике авіаційне свято, на якому майстерність демонструватимуть спортсмени-авіатори і льотчики ВПС України. На нього запрошені почесні гості, керівники нашої держави, посли країн, які беруть участь у київських змаганнях.

— До речі, а з яких країн очікуються спортсмени?

— З Великобританії, США, Нідерландів, Ізраїлю... Усього з 21 країни. Про етап Кубка світу вже згадувалося, а в чемпіонаті світу — 150 учасників, у чемпіонаті Європи — 200. Утім, засмучує той факт, що в останню мить відкликали свої заявки федерації Франції, Італії, Швейцарії та Бельгії. Мотивуючи своє рішення тим, що, мовляв, в Україні висока злочинність. Спортивні департаменти тих країн заборонили своїм авіамоделістам їхати до нас. Це, пробачте, вже політикою пахне...

А ми, попри все, сподіваємося на успіх нашого фестивалю, який неодмінно сприятиме авторитетові українського авіаційного спорту в світі і престижеві молодої незалежної України.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Про дивака-міліціонера, що будує буковинський Діснейленд

Якби описати в усіх подробицях історію народження й будівництва автомістечка в Чернівцях, вийшов би цілий роман. Ідею його створення виносив і почав втілювати в життя не професіональний зодчий, а звичайний працівник міліції. Олександр Семенко, працівник державтоінспекції, щодня мав нагоду бачити, як у містах і селах Буковини в транспортних аваріях гинули чи калічилися люди. Страшно, коли колеса викреслюють із життя дорослих. Та стократ страшніше, якщо під ними опиняється дитина...

Статистика свідчить: багато малюків стають жертвами з тієї простої причини, що не знають азів поведінки на трасах інтенсивного транспортного руху. За це мусимо карати себе передусім ми, дорослі: не навчили! Семенко замислився: як скоротити отой страхітливий список невинних жертв? Хоча б у масштабах одного міста. І дійшов висновку, що це можна зробити досить просто: дітей треба постійно навчати правилам дорожнього руху, але не силоміць, не нав'язливо, як у школі, а у грі — дотепній і захопливій.

В одному з міських парків треба збудувати казкове містечко з мережею автодоріг, електромобілями, дитячою залізницею, химерними замками, плавальними басейнами, кінотеатрами та острівцями розваг. Тут усе має працювати на те, щоб дитина швидко призвичаїлася до правил гри, запропонованих їй, подолала страх перед дорогою, не розгубилася в транспортному потоці.

До своєї ідеї Семенко хотів привернути високе обласне керівництво. Але воно дало зрозуміти: це утопія.

Та пізніше на шляху дивакуватого міліціонера зустрівся мер Чернівців Павло Каспрук, що теж належав до племені мрійників. Задум йому сподобався, і він дав йому хід.

Підбадьорений мером, Семенко береться за виготовлення індивідуального проекту новобудови, хоч у нього був шанс обійтися без зайвих клопотів, тобто скористатися готовеньким типовим проектом. Він їде до Києва, майже тиждень сидить під дверима кабінету тодішнього будівельного міністра. Відбулася відверта розмова юнака в міліцейському мундирі та бувалого в бувальцях керівника високого відомства. Закінчилась вона тим, що міністр написав на палітурці проекту: дозволяю.

В муках почалося народження автомістечка. Важко було знайти кошти на його будівництво, генпідрядчика. І тоді Семенко створює благодійний фонд попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму, залучає до участі в ньому кількох співзасновників, зокрема обласну державтоінспекцію, регіональне відділення Укрсоцбанку, обласну дирекцію Держстраху. Знайшлися благодійники, які збагнули сутність автомістечка: заводи «Кварц», «Вимірювач», виробниче об'єднання «Трембіта». Акціонерне товариство «Чернівці Лада» виділило для потреб фонду легковий автомобіль, колектив третього цегельного заводу — велику партію керамблоків.

Не сидів без діла і сам фонд. Він усерйоз зайнявся комерційною діяльністю, знайшов собі партнерів за межами області і навіть України. Особливо тісні зв'язки налагодилися з приватними підприємцями міста Синельникова Дніпропетровської області та райдержадміністрацією.

За останні роки від комерційно-посередницької діяльності фонд одержав понад 138 мільйонів карбованців прибутку. Торік ця цифра становила понад 25 мільйонів. Завдяки цим коштам підтримували будівництво об'єктів першої черги. Зведено адмінбудинок, кінотеатр на 250 місць, дитячий кафетерій. На черзі спорудження двох плавальних басейнів, реабілітаційного і торгового центрів, малої залізниці.

Однак на старті нинішнього року працівникам фонду несподівано поставили підніжку. І хто б ви думали? Один із співзасновників. До речі, вкрай байдужий до долі автомістечка, зате з великими владними повноваженнями. Він вирішив, що керівництво фонду працює на власну кишеню, жиріє на чужих коштах. Й ініціював контрольну перевірку діяльності підрозділу.

Поки йшов «трус», будівництво припинилося, полетіло на вітер майже півмільярда карбованців. Перевіряльники так і не виявили тих афер і махінацій, які «бачив» розгніваний співзасновник.

Сьогодні ми вже знаємо, яку мету він цим переслідував. Якби ревізори підловили керівників фонду на зловживаннях, то підрозділ чекало б закриття, а новозбудовані об'єкти опинилися в руках приватних підприємців.

Добре, що цей підступний сценарій своєчасно поламав представник Президента України в Чернівецькій області Іван Гнатишин. Будівництво автомістечка після його втручання одержало новий імпульс. І це вселяє надію — буковинський Діснейленд, мрія нині вже майора Олександра Семенка, таки з'явиться на світ.

До тієї щасливої миті, коли буде урочисто відкрито цей унікальний об'єкт, ще не так близько. Але вже зараз названо категорію малюків, які будуть безкоштовно користуватися тут усіма послугами. Це передусім діти-сироти та діти, що потерпіли в дорожньо-транспортних аваріях. Так вирішив фонд. І цим він ще раз підтвердив, що благодійність — основа його діяльності.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

«НА БІСА ПОПУ ГАРМОНЬ?»

Гонористі американці гадають, що втекли далеко вперед. І не лише за кількістю кілограмів м'яса на душу чи квадратних метрів джинсу, а й за насиченістю життя-буття усілякими розвагами. І тут перш за все — діяльність незліченних клубів за інтересами, спілок, товариств. Скажімо, клуб любителів блондинок. Або — болонок. Чи, приміром, спілка забудьків (по-нашому — склеротиків)... Одне слово, люди там вже дійшли до того, що незадоволеним може залишитися хіба що бажання на власний розсуд вмикати чи, навпаки, вимикати сонце. Все ж інше — будь ласка, дуже прошу...

Але ми теж не ликом шиті. Ми теж будуємо демократію і можемо будь-кого послати тепер будь-куди. Тим паче, що у нас на базарі — повний достаток. Продаються гранати (хочеш — їстівні, хочеш — Ф-1), ананаси і ще якісь екзотичні, схожі на їжачків, плоди, можна купити автомат для продажу газованої води, а можна — Калашникова, є одяг китайський, турецький і ненецький, взуття італійське і каліфорнійське, а все те, що колись було в наших магазинах, потім раптом зникло. Живемо! Правда, вздовж рядів на речовому ринку йдуть здебільшого, наче у Мавзолеї — лише дивляться, бо купити ні за що. Але то вже інша тема, головне — є. І не лише для шлунка чи на предмет модного оздоровлення тіла. Є дещо й для душі...

Он перед нами елементарний магазинчик продтоварів. Сонечко вже зафіксувалося у зеніті, у магазині гамірно. Народ чекає молока. І, відповідно, сметани, сиру і кефіру. А його, «молочного», немає, не везуть. Тут би у колишні часи за такої ситуації відразу почали б гарячкувати — шукати якесь начальство, дзвонити у народний контроль. А то — ні. Спокійно стоять люди, бо знають: шукати винного — даремно. Стоять собі, балакають. Стихійно виникли ніби об'єднання: такий собі клуб шанувальників кефіру з п'яти пенсіонерів й одного інваліда, гурток споживачів сметани з двох молодиць середнього достатку, спілка любителів ряжанки...

Запитую молоду симпатичну біляву продавщицю: обідня, мовляв, пора, а молочка чому немає?

— А я звідки знаю, — відповідь. — Може, машина десь обламалась. Нам возять молочне аж із Гощі...

— А коли ви викупите магазин? — це вже друге моє запитання.

— А на який біс він мені здався. Гроші потрібно вкладати у щось таке...

Я розумію білявку: «щось таке» — це вкласти сотню-другу тисяч і відразу ж одержати мільйон «навару». Таке поки що нині розуміння комерції. Але запитав про викуп я недарма. Якби магазин був білявчин, молочне тут продавали б з шостої години ранку і до ночі. А так — дивіться заголовок...

Правильно кажуть у сусідній державі: попові гармошка — ні до чого. Матушка для танців застара, а грати на весіллі не дозволяє, так би мовити, посада.

Білявці не потрібен власний магазин. У власному магазині треба працювати, а тут — відбути час і одержати зарплату. Хай невеличку, хай скромну, але — без усяких клопотів. Привезли — продамо, не привезли — ще краще...

Перукареві не потрібна власна перукарня: податками, каже, задушать, плюс рекетня. Краще вже так, як було...

Водієві автобуса не потрібен власний автобус. Бо на державному він вкраде, скільки зуміє, а на власному у себе не вкраде. Так можна б заробити, але потрібно для цього робити — шукати пальне, запчастини, чи не попід ручки підсаджувати на східці пасажирів...

Селянинові не потрібна земля. Що, вирощувати кукурудзу? Так он її на колгоспному полі — скільки хочеш. І картоплі — скільки хочеш. І пшениці. А сторож якщо десь і є, то у першу чергу він охороняє колгоспне добро сам від себе.

Складається таке враження, сказав один знайомий, що нині нікому нічого не треба. Як попові гармошка. І тому ми так упевнено доганяємо Америку у питанні щодо кількості клубів за інтересами. Навіть, можливо, й переганяємо. Ось, скажімо, численні клуби ранніх солов'їв (чи — осоловілих), засідання яких розгортаються щоранку попід гастрономами й іншими «хлібними» місцями. Чи спілки шанувальників чужих речей, котрих безуспішно намагається виловлювати міліція. Чи об'єднання непрошених охоронців, котрі «охороняють» не стільки хазяїна, скільки його гроші, перекладені у власну кишеню...

Отже, підсумовуємо. На ринках у нас все є, «клубів» усіляких і «спілок» — скільки завгодно, гроші теж є. Правда, лише в окремих осіб. І демократія у наявності: схочуть — обплюють Президента, схочуть — сусіда, і ніхто нікому не указ. То якого ж біса іще хотіти?

Якого біса? Пенсіонер, Степан Іванович, недавно сказав: «Господи, хоч би якийсь рочок-другий пожити по-людському!» Цікаво, що він мав на увазі?

Рівненська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Віталій МАКСЮТЕНКО, «Голос України»

ВИНАХІДЛИВИЙ БРАКОНЬЄР

Нещодавно мешканці будинку № 38 по вулиці Горького у Сумах пережили стан, близький до паніки. Раптом на усіх водночас напала сверблячка. Працівники санітарної служби досить швидко встановили причини дивної епідемії. З'ясувалося, що господареві однієї з квартир забаглося позбутися дерева, котре затіняло його оселю: чоловік не знайшов іншого варіанту досягнення мети, як просвердлити у стовбурі каштана кілька десятків отворів і залити в них пісочної кислоти. Від випарів їдучої рідини і виникли у людей неприємні відчуття. Винахідливого браконьєра притягнуто до відповідальності — за псування дерева він сплатив 1,2 млн. крб. штрафу. І це ще не остаточний розрахунок. Якщо каштан загине, доведеться горе-раціоналізатору додатково відшкодувати ще близько 6 млн. карбованців.

Сумська область.

Монологи

Абітурієнти, вперед!

Даню, привіт! Можеш мене зігратулювати, я метаморфозився з абітурієнта на студента-штубака. Екзамени всі склав на «відмінно». Не роби великі очі, я й сам ледве з копит не звалився. Я знаю, ти знаєш, як я вчився в школі. От відбув на «камчатці» десять років учителям на кару. Але тато все казав: «Твоє діло відходити до школи, аби дали атестат, а за решту в мене голова болітиме».

Не встигли ми поскладати випускні іспити, як уже мали файні розвідані, в який інститут чи училище, за яку суму (ні, не знаю і навіть не купонів) можна поступити. Картина, як та, що називається «Перехід Альпів через Суворова». Альпи — це по-нашому екзамени. Альпіністи в медучилище мали дати п'ятсот долярів, в пединститут коштувало тисячу «зелених», а вершиною був мединститут — три тисячі. Але тато сказав: «Візьмемо пік комунізму, тобто, фінансово-економічний». Я йому говорив, що не знаю, кілько буде два на два, а він каже: «Кілько треба, тільки й буде. Вуйко з Канади трохи допоміг долярами, купимо тобі диплом». — «Там комп'ютери екзамени приймають». — «Дурний, ті, котрі комп'ютери обслуговують, також хочуть жити». І ти знаєш, Даньку, прав старий. Ще комп'ютер не встиг видати умови задачі, а в мене в кишені вже готове рішення. Так що хотів я чи не хотів, а мусив скласти всі іспити на «відмінно». Не знав що такий я в себе мудрий. Видко, мене в школі недооцінили. Так, багаті також плачуть від сміху, що бідні відмінники десять років сушать собі мозок навчанням і не проходять по конкурсу, а такі, як я, лайдаки, проходять. Диви сам. Славко в школі з двійок не вилазив, як пес з реп'яхів, а тато упхав його до вищої школи. Оксана, дурна, як пробка від пива, а також упхалася в університет. Та кого не візьми, майже ті всі поступили, хто в школі не вчився, а тато з мамою вивчили одне правило: «Аби гроші, гріха не буде». Тепер придумали нові якісь екзамени, тесті чи як? А тесть їсти не хоче? І тесть хоче, і теща хоче, лиш давай. Чи ще придумали брати всіх бажаючих до інституту, а після першої сесії слабаків відсіювати. Думаю, що й тут товстосуми не просіються через то сито.

Правильно кажуть, Даню, що безплатна освіта нічого не вартує. Так що кажи старим, най гроші складають у панчоху, аби їхнє чадо не вчаділо на іспитах, а спокійно пройшло по конкурсу.

Слідами чемпіонату

Відкриття Колумба

— Васильку, що відкрив Колумб?
— Америку.
— І що він там побачив?
— Чемпіонат світу з футболу.

На роботу до Америки

— Василино, а де твій Пилип зараз?
— Поїхав у Штати на роботу.
— Де працюватиме?
— На стадіонах.
— А що він уміє?
— Пляшки після футболу збиратиме і здаватиме за доляри.

Причини поразки

— Як ти гадаєш, Миколо, чого збірна Росії програла?
— Дуже просто: половина команди грає за Росію, а половина — за Україну.

Свої кольори

— Миросю, ти за кого вболівав, коли грали Росія і Бразилія?
— За Бразилію, бо вони грали в нашій формі: жовто-синій.

Василь БАБІЙ.
Івано-Франківська область.

Жарт номера

Можна так поглибити реформи, що навряд чи кому-небудь поталанить випливти.

В'ячеслав НАЛЬОТОВ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Історичне

У СОВМІНІ

Сталося це років двадцять тому, а може, й більше. Чудові, веселі, скажу я вам, були часи. Епохи миготіли перед очима. Саме добудували закінчений соціалізм, а за розвинутий ще не бралися. Такі перехідні процеси накладали певний відбиток на розмаїття життя. Наприклад, бензин уже не пропонували на кожному кроці по рублю за каністру, але, натомість, ніхто ще й гадки не мав заправляти машину на державних бензозаправках, адже за півціни пальне охоче пропонували перші-ліпші добропорядні водії.

Солідні люди, як оце я, старший інженер-механік, мали постійних «заправщиків», але мій чи то запив, чи захворів — однаково вчасно не прибув на місце зустрічі, і я, попри звичку, подався заправлятися на свої кровні за держціною, бо надто поспішав. Дорогу до заправки я знав, як власну долоню, не те що дорожні знаки, пам'ятав навіть кожну грудочку на асфальті. І тому був страшенно здивований, коли мене перепинив міліціонер, що вигулькнув з-поза автобуса, котрий правив за схованку сержантові та за арештантську для порушників правил руху.

— Перепрошую, вельмишановний, — спробував вдатися до відвертих лестощів, — чим зобов'язаний?

— Що, «кирпич» не бачив!? — грізно перебив сержант. Ану гайда з документами до автобуса!

В імпровізованій «КПЗ» вже нудилося кілька невдах, і я вмить збагнув, що потрапив у примітивну пастку. Адже здирники у погонах щойно самочинно почепили заборонний знак і тепер збирають «данину» з подібних мені неуважних недотеп. Не встиг я придивитися до товаришів по нещастю, як пикатий сержант загальмував чорну «Волгу» і разом з молодим задерикуватим водієм з'явився в автобусі. Водія отої начальницької «Волги», либонь, аж розпирало від гордості за партійно-державний колір лімузина. Відчувалося, що і сержанта трохи бентежить ота чорнота.

— Де працюємо? — запитав він молодика і зиркнув на «Волгу», в якій сидів пасажир у сірому фетровому капелюсі.

— У Совміні, — гордо вимовив водій.

— Ким?! — напружився міліціонер, і на обличчя, котре красномовно засвідчувало, що хазяїн його знає горілку не з енциклопедії, впала тривожна тінь.

— Начальником відділу, — після маленької зрадливої паузи пихато вимовив хлопець.

— Посидьте отут, — звернувся сержант шанобливо і рішуче повернувся до мене.

Я зрозумів, що буде мені непереливки, адже круглопикий зірве на мені всю свою злість за прикру промашку з начальством.

— Що, дорожніх знаків недобачаєш?! — загарчав начальник. — Може, права забрати чи на переекзаменовку запроторити? А може, на медкомісії зір перевірити?! — розходився сержант. — Я тебе навчу «кирпичі» помічати! — кричав хазяїн магістралі, але я вже збагнув, що галасує він для годиться, а сам тим часом кидає тривожні погляди то на чоловіка в капелюсі у «Волзі», то на того, що гордо надимав щоки навпроти.

— Завинив я перед вами, товаришу сержант! — про всяк випадок вирішив я поваляти дурня. — Готовий понести справедливе покарання!

Тим часом «бортовий комп'ютер» сержанта, либонь, працював на межі можливостей, вирішуючи складні питання типу: «Чи бувають начальники відділів Совміну такими молодими і кострубатими?» Або: «Чи їздять совмінівці за кермом казенних «Волг» та чи возять пасажирів у капелюхах?» Пузань, здається, зовсім забув про мене, аж ось нарешті рішення було остаточно вирахувано.

— То де працюєш?! — сержант завис над молодиком, немов грозова хмара. — Зараз я тобі покажу Совмін з Держпланом та Держпостачем укупі!

Молодик враз зіщулився і став тим, ким і був насправді.

— У СМУ-6 працюю, начальника воджу, — заскиглив колишній начальник відділу Совміну, кліпаючи покірливими та відданими, як у собаки, очима.

— Ось! — сержант тицьнув пальцем у мене. — Людина завинила, так вистачило ж совісті визнати провину! По всьому видно, що порушник не безнадійний.

— Я більше не буду, — відверто придурювався я.

— І таки не буде! Вірю! — волав сержант. — Так-от; слухайте мою команду: з усіх беру штраф по три рублі з носа, а ти, козел, не розрахуєшся зі мною до кінця днів своїх!

Сержант відірвав від рулона півметра якихось квитків сумнівного походження, акуратно склав ту стрічку і ретельно пошматував на дрібні клаптики.

— На! — і в моїй долоні опинилося оте сміття замість цупкої новенької троячки.

Я вийшов з автобуса з тягарем на душі. Було прикро за образу, втрачений час та видурену троячку. Але та кривда швидко загоїлась. Адже все життя ще було попереду. Велике, цікаве життя. Та й час який був чудовий, веселий. Але не для всіх. Їм там, у Совміні, завжди було важче...

Юрій БОЛЬШАК.

Міні-проза

КЛЯТВА

— Викликали, Іване Івановичу?

— А ну, розповідай, Сидорчук, як ти докотився до такого життя, чому зарплату по півроку не отримуєш?

— Розумієте, Іване Івановичу, черга біля каси велика, довго стояти треба!

— Ех, ти, Сидорчук, ані сорому, ані совісті: працюєш, працюєш, а 15 хвилин у черзі за зарплатою постояти не можеш!

— Іване Івановичу, якщо чесно, то на біса мені зарплата, що на неї зараз купиш?!

— А ти думаєш Петренку зарплата потрібна чи Кузькіну, чи Гавриловій? Та Гаврилова за один день має більше, ніж ти за тиждень, а все одно — стоїть, бідненька, в черзі! Страждає, мучиться, з ніг, може, валиться, але стоїть... А що їй більше за всіх треба? А все тому, що у Гаврилової є почуття відповідальності, а у тебе його нема!

—Ти, Сидорчук, «Мазду» купив? Дачу триповерхову збудував? Улітку розслаблявся в круїзі по Середземномор'ю? Чи ти гадаєш, про це ніхто не знає?

— А що ж у цьому такого?

— А те, йолопе, що через тебе всю нашу контору запросто розігнати можуть. Через одного дурня весь трудовий колектив постраждає. Порозганяють нас усіх і побіжиш на завод — у цех — на конвеєр — «вкалувати», отоді подивимось, що ти заспіваєш, як будеш чергувати біля каси, щоб отримати свої кревні... Ти зрозумів, про що я тлумачу?

— Зрозумів, Іване Івановичу, все зрозумів, виправлюсь, присягаюсь регулярно отримувати свою зарплату, аванс та всі компенсації!

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

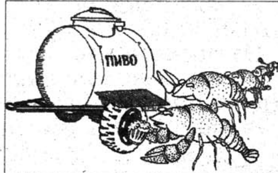
Гумореска

Володимир СЕМЕНО

Позичайло-забувайло

Хтось чокнувсь на дівчатах,
Його ж, як до магніту,
Тягло до знаменитих.
Мав хобі — позичати:
Тільняшку — в Маринеску,
У Вишні — гумореску,
Літак — у Кожедуба,
У П'ятницького — бубон,
В Шаляпіна — басюру,
Папаху — у Петлюри,
В Єсеніна — гармошку,
А у Дорошка — трьошку,
У Льва Толстого — плуга,
В Пожарського — кольчугу,
У Тьоркіна — махорку,
У Боткіна — касторку,
У Черчілля брав люльку,
В Утьосова — грамульку,
В Наполеона — пози,
У Вересая — кобзу,
У Невського — меча,
У Блохіна — м'яча,
«Бур'ян» — у Головка,
Мільйон — в Корнійчука,
В Принцеси — горошину,
А дудку — у Тичини.
... Але гризе біда:
Не зна, чи все віддав.
Скажіть, в якого пана
Позичить прадід пам'ять?

Усміхніться

Мал. Андрія ЯЩЕНКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 364559.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311144.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».